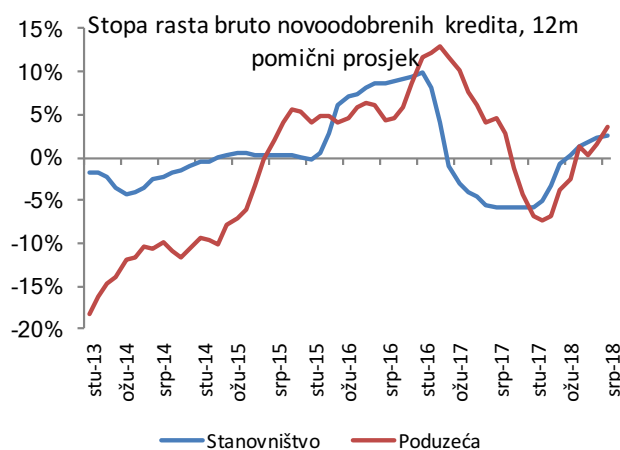

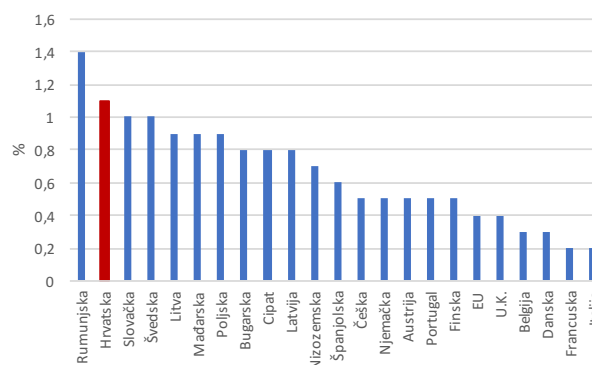
Obilježja novog kreditnog ciklusa: rast kredita, pad kamatnih stopa i marži, rast dobiti zbog manjih rezervacija

Početak rujna 2018. u Hrvatskoj i EU učvrstio se uzlazni dio poslovnog ciklusa nakon kratkotrajne slabosti potkraj prošle i početkom ove godine. Na domaćem tržištu privremena je slabost bila pojačana problemima u Agrokoru. Oni su, pored objektivnih, imali psihološke i političke učinke kroz negativne utjecaje na očekivanja poslovnih subjekata i potrošača. Usporavanje se stoga osjetilo na tržištu kredita. Međutim, u drugom tromjesečju 2018. novi je zamah opet bio vidljiv. O tome najbolje svjedoči kretanje dugoročnog prosjeka novoodobrenih kredita. Slika pokazuje početak cikličkog oporavka koji prati izlazak iz krize od 2015., rupu koja se pojavila prošle godine, ali i izlazak iz nje koji upravo traje.

Očita je korelacija s realnim kretanjima. Komentatori su zabilježili međugodišnji rast BDP-a od 2,9% (drugo tromjesečje ove naspram drugog tromjesečja prošle godine), ali se propustilo zabilježiti da je trenutni tromjesečni rast - drugo tromjesečje naspram prvog nakon otklanjanja sezonskih utjecaja - bio znatno veći od toga. Stopa tako izmjerena rasta iznosila je 1,1% kvartal na kvartal ili više od 4% na godišnjoj razini, što predstavlja jedno od najbržih povećanja BDP-a u EU u drugom kvartalu.

Sezonski prilagođena stopa rasta Q2 2018 / Q1 2018

Ove podatke treba uzeti s rezervom zbog mogućih pogrešaka mjerenja pri otklanjanju sezonskih utjecaja u gospodarstvu koje je izrazito ovisno o sezonskim karakteristikama. Unatoč tome, nema prijepora oko stava da je *rupa* izbjegnuta, a oporavak ubrzan; to se jednim dijelom dogodilo u korelaciji s kreditnom aktivnošću banaka. Postavlja se pitanje što to znači za događaje unutar samog bankarskog sektora?

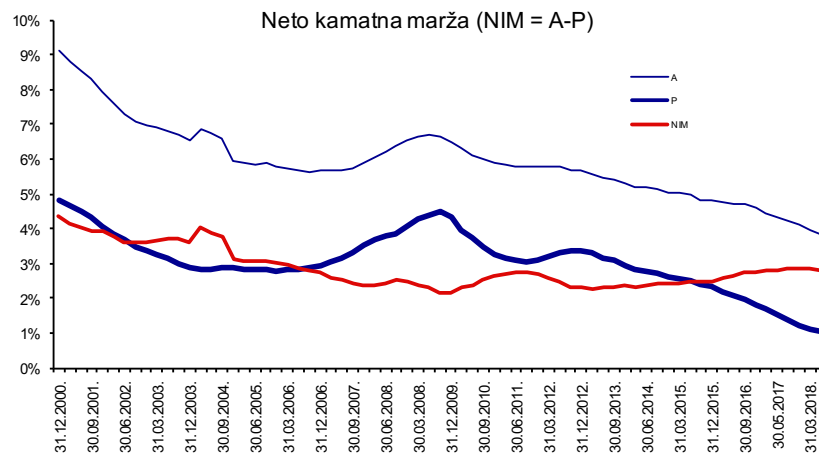
Podaci koji su prikazani u ovom izdanju HUB Pregleda pokazuju da je nastavljen pad kamatnih stopa. Sve kamatne stope na kredite koje redovito pratimo, kreću se u okviru intervala eurozone. Znači da su niže od prosječnih kamatnih stopa u zemlji članici eurozone s najvišim kamatnim stopama. To je najčešće neka od država Baltika, Slovačka ili Grčka.

Tako su sredinom ove godine profilirani odnosi među ključnim varijablama koji su tipični za uzlaznu fazu poslovnog i kreditnog ciklusa. Mogu se podvesti pod sljedeći odnos: *rast kredita - pad kamatne marže - rast profitabilnosti*.

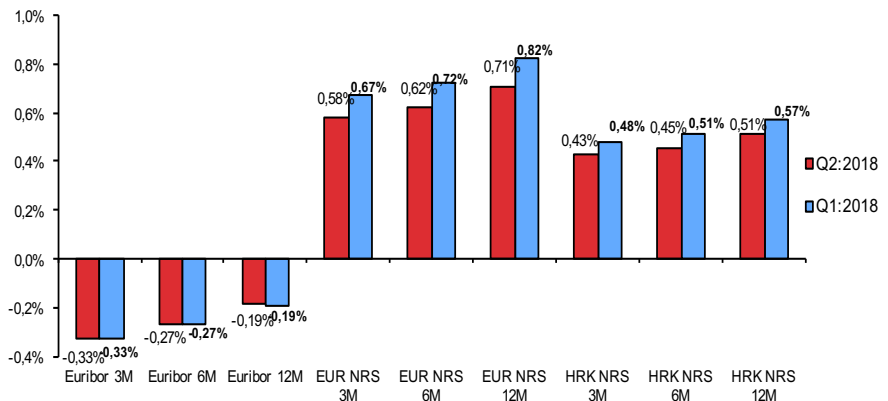
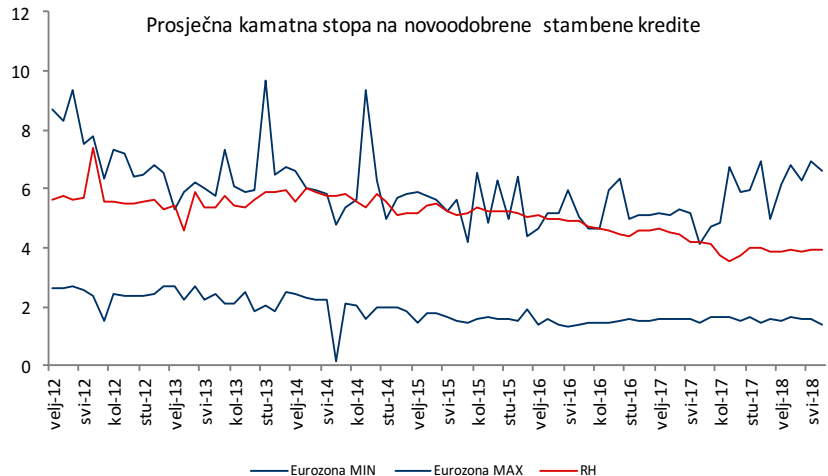
Kamatna marža pada drugo tromjesečje zaredom i prolazi kroz prag od 2,80% prema dolje. Rezultat banaka u takvim uvjetima zavisi o tome hoće li rast poslovanja dovoljno brzo kompenzirati pad kamatne marže. U relativno ranim fazama kreditnog ciklusa volumeni novog posla ne mogu kompenzirati

pad kamatne marže, ali profitabilnost raste jer se smanjuju troškovi rezervacija. Druga slika na ovoj stranici pokazuje kako ispravci vrijednosti i rezervacije sve manje opterećuju neto rezultat prije rezerviranja. Nakon lokalnih vrhunaca u krizi koji su postizani 2009., 2014. i onog najvećeg u vrijeme CHF konverzije, 2015., te nakon prekida padajućeg trenda rezerviranja zbog krize u Agrokoru 2017., teret rezervacija se prvi put nakon devet godina vraća prema pred-kriznim razinama.

U tom svjetlu treba tumačiti i podatak o dostizanju povrata na kapital od 9,4% i povrata na aktivu od 1,4% - radi se o posljedici normalizacije kvalitete aktive, a ne o posljedici izrazito dinamičnog tržišta. Spomenuti povrati se ne ističu osobitom visinom u međunarodnim usporedbama. Hrvatska je oko međunarodnog prosjeka kada je riječ o povratima na sredstva uložena u bankarstvo. To se jednim dijelom objašnjava veoma visokom kapitalizacijom hrvatskih banaka - stopa adekvatnosti kapitala i dalje prelazi 20%.

Za sada je sretna okolnost ta što nema ozbiljnijih pritisaka na rast troškova izvora sredstava. Ta činjenica olakšava tržišno natjecanje i smanjenje marže. Fiskalni suficit s jedne strane smanjuje pritisak na premiju rizika (*spread*), dok Europska središnja banka s druge strane ne žuri s povećanjem kamatnih stopa. Euribor je i dalje u negativnoj zoni. Zaostatak europskih za američkim kamatnim stopama sve je izraženiji. Pritisak na smanjenje marži dolazi uglavnom s kreditne strane zbog zaoštrene konkurencije u uvjetima probuđene potražnje za kreditima. Dakle, u ovoj fazi kreditnog ciklusa zatvara se tek jedan krak škara marži.

Ako se ovaj ciklus nastavi, što bi svakako bilo dobro radi nastavka gospodarskog oporavka, i drugi bi se krak škara marži (troškovi izvora sredstava) mogao početi zatvarati. To bi se moglo početi događati sljedeće godine i ubrzati tempo smanjenja kamatne marže. Za takvu situaciju postoje samo dva odgovora, oba vezana sa smanjenjem troškova rizika.

Prvo, nastavak fiskalne konsolidacije (suficit) djeluje kroz dva kanala: (a) sav višak likvidnosti ostaje usmjeren na kreditiranje privatnog sektora jer država ne uzima likvidnost - nema istiskivanja potražnje za kreditima iz privatnog sektora, i (b) nema unutarnjeg pritiska na rast premije rizika. Treba podsjetiti na još uvijek neostvareni cilj povratka Hrvatske u investicijski razred kreditnog rejtinga. To bi se moglo dogoditi u sretno vrijeme, potkraj ove ili početkom sljedeće godine i moglo bi amortizirati eventualne pritiske na rast marži.

Drugi odgovor koji može otvoriti dodatni prostor za bezbolno i dobrodošlo smanjenje kamatnih marži kroz smanjenje troškova rizika povezan je sa širim institucionalnim troškovima. Bolje institucije znače bolje zakonodavstvo i predvidljivije ponašanje kreatora politike i pravosuđa. Tiču se onoga što uobičajeno nazivamo investicijskom klimom i stvaranjem dobrog okvira za nove investicije. Hrvatska u tom dijelu ima velik rezervni prostor koji nije prvenstveno povezan s financijama i širenjem prostora za pad marži, već je dio šireg okvira poticanja prvenstveno privatnih ulaganja. U tom dijelu leže potencijali za produžetak ovog poslovnog ciklusa.

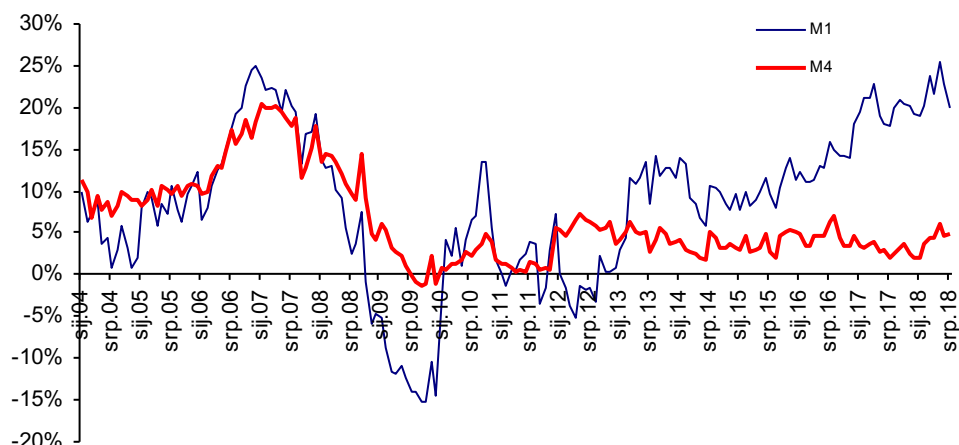
SADRŽAJ

IZVORI SREDSTAVA BANAKA	5
PLASMANI BANAKA	9
KAMATNE STOPE I TROŠKOVI REGULACIJE	15
ZARADE	22
KAPITALIZACIJA I RIZICI	27
PLATNE USLUGE	32
STAMBENE ŠTEDIONICE	35
METODOLOGIJA I IZVORI	37

IZVORI SREDSTAVA BANAKA

1. Novčana masa M1 i ukupna likvidna sredstva M4

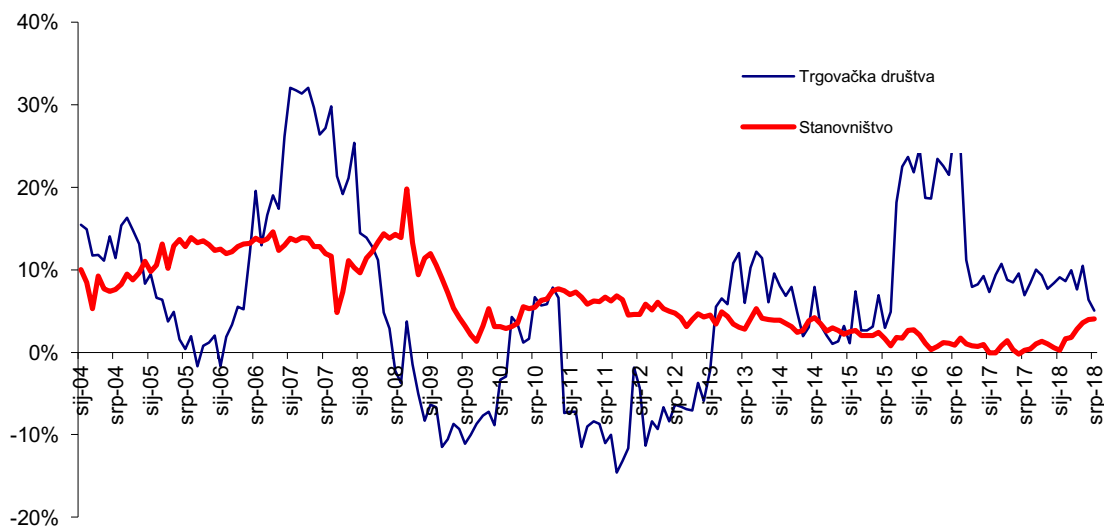
Stopa promjene u odnosu na isti mjesec prethodne godine 01:2004.-07:2018.

Ukupna likvidna sredstva M4 u srpnju 2018. godine bila su viša za 4,9% u odnosu na srpanj 2017. Novčana masa M1 u travnju je porasla za 19,9% na godišnjoj razini što je još uvijek vrlo visok rast koji se najvećim dijelom može objasniti niskim kamatnim stopama (padom oportunitetnog troška držanja gotovog i transakcijskog novca).

2. Depoziti stanovništva i depoziti poduzeća

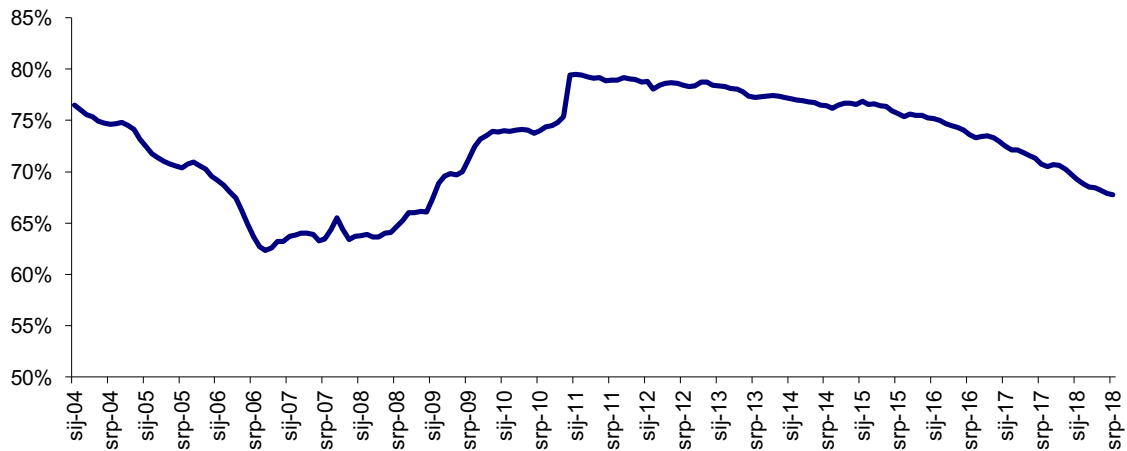
Stopa promjene u odnosu na isti mjesec prethodne godine 01:2004.-07:2018.

Međugodišnja stopa rasta depozita u sektoru stanovništva u srpnju 2018. godine iznosila je 4,0%, a u sektoru poduzeća 5,0%, pri čemu je u posljednjih nekoliko mjeseci u sektoru stanovništva došlo do ubrzanja stope rasta depozita što se može objasniti sezonskim učincima. Rast depozita stanovništva u najvećoj mjeri je posljedica rasta depozitnog novca i štednih depozita, dok su oročeni depoziti i dalje u padu.

3. Udjel deviznih u ukupnim depozitima stanovništva

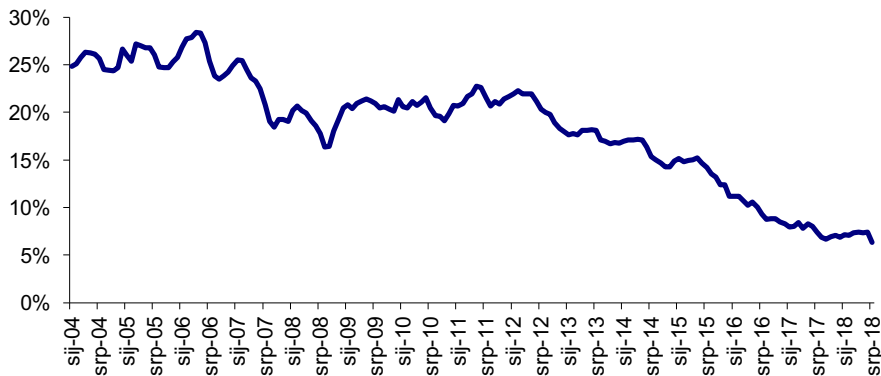
01:2004.-07:2018. u %

Udjel deviznih u ukupnim depozitima stanovništva smanjivao se do sredine 2006. kada je dotaknut minimum od oko 65%. Početak krize u drugoj polovici 2008. doveo je do porasta udjela deviznih depozita na gotovo 80%. Od tada se udjel deviznih u ukupnim depozitima kućanstava smanjuje, ali veoma sporim tempom. Krajem srpnja 2018. omjer je pao na razinu od 67,8% i nalazi se približno na razinama iz 2009. godine.

4. Udjel inozemne u ukupnoj pasivi

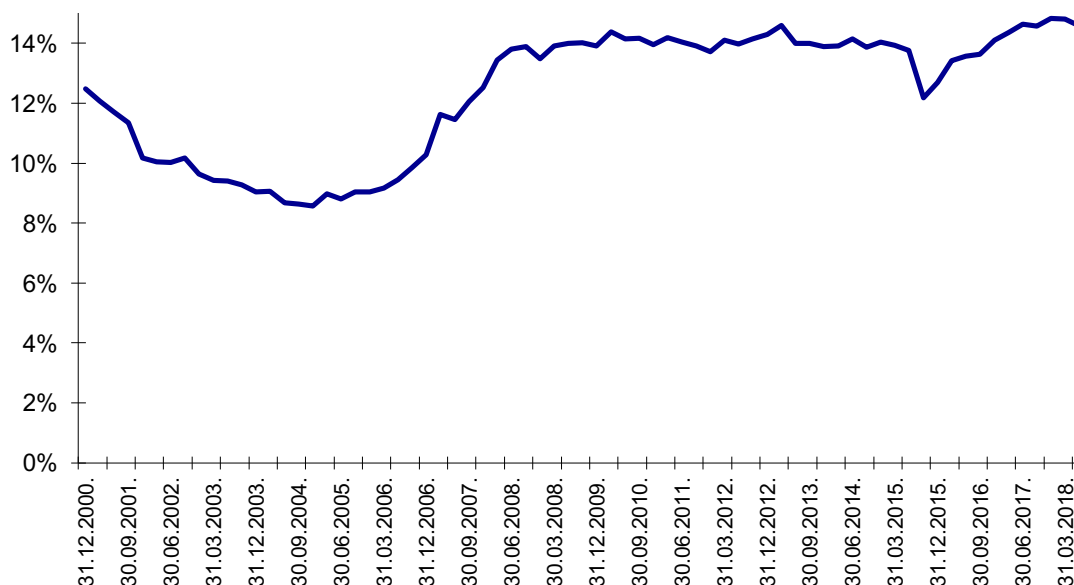
01:2004.-07:2018. u %

Inozemni izvori predstavljaju važan izvor financiranja hrvatskih banaka. Njihova se važnost u uvjetima slabe potražnje za kreditima smanjuje, jer nema potrebe za financiranjem rasta neto kredita. Prvi lokalni minimum udjela inozemne u ukupnoj pasivi od 16,6% postignut je u kolovozu 2008. Nakon eskalacije financijske krize udjel se prvo povećao i potom dulje vrijeme ostao stabilan oko 20%. Udjel se ponovo počeo smanjivati u drugoj polovici 2012. Banke su se razduživale u inozemstvu zbog rasta relativno jeftinijih domaćih depozita, visoke likvidnosti, razmjerno slabe potražnje za kreditima i prodaje plasmana. Krajem 2017. i početkom 2018. godine udjel je počeo blago rasti, ali je u srpnju 2018. zbog viška deviznih sredstava ponovo pao na minimum koji ovaj put iznosi 6,3%.

5. Udjel kapitala u ukupnoj pasivi

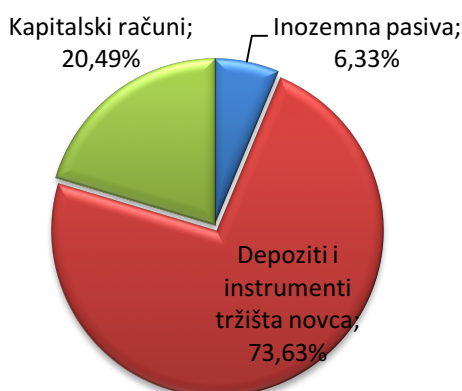
Q4:2000.-Q2:2018. u %

Kapital predstavlja važan izvor financiranja hrvatskih banaka. Udjel kapitala u ukupnoj bilančnoj svoti između 13% i 14% postignut je na početku krize. Od tada se udjel kapitala u ukupnim izvorima stabilno kretao oko 14%. Pad u trećem kvartalu 2015. na razinu od 12,2% dogodio se pod utjecajem troškova konverzije kredita u švicarskom franku. U zadnjem kvartalu 2015. udjel kapitala u bilanci ponovno je porastao te nastavio rasti. Potkraj lipnja 2018. nalazio se na razini od 14,6%.

6. Struktura izvora sredstava banaka

31.07.2018. u %

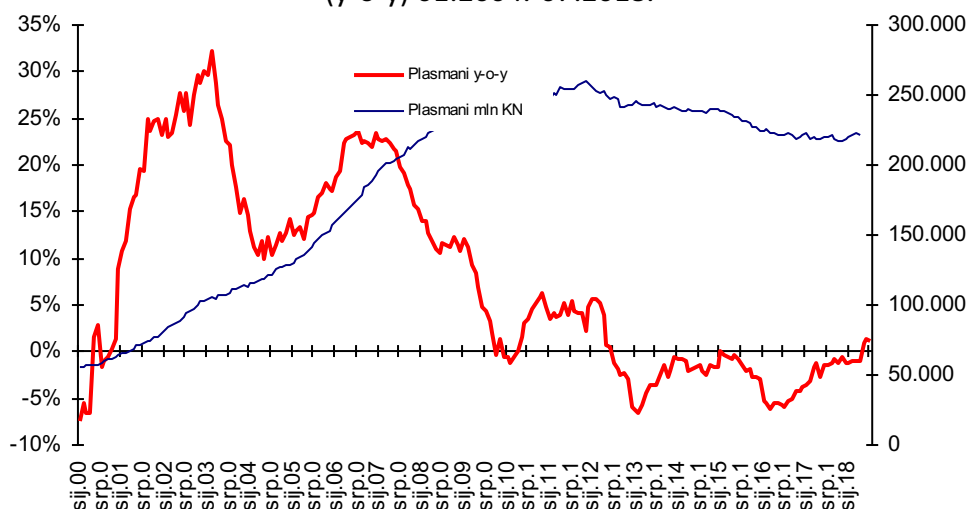
Struktura izvora sredstava hrvatskih banaka veoma je stabilna. Prikazana struktura reprezentativna je za dulje vremensko razdoblje, iako je primijećeno smanjenje udjela inozemne pasive i rast udjela kapitalskih računa.

PLASMANI BANAKA

7. Plasmani

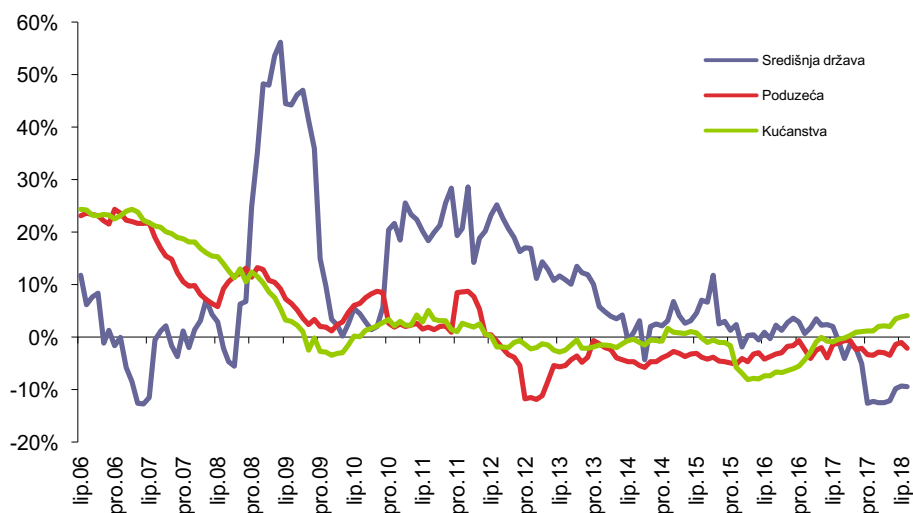
Iznos u mln KN i stopa promjene u odnosu na isti mjesec prethodne godine (y-o-y) 01:2004.-07:2018.

Ukupni plasmani kreditnih institucija u srpnju 2018. bili su za 1,2% ili 2,6 milijardi kuna viši u odnosu na isti mjesec 2017. godine. Stopa rasta plasmana vratila se u pozitivan teritorij u svibnju 2018. godine prvi put nakon siječnja 2015. Međutim, tada se radilo o jednokratnoj anomaliji. Blaga pozitivna stopa rasta može se objasniti postupnim oporavkom kreditiranja te iščezavanjem konverzije kredita u švicarskom franku i učinaka prodaje kreditnih portfelja.

8. Krediti stanovništvu, trgovačkim društvima i državi

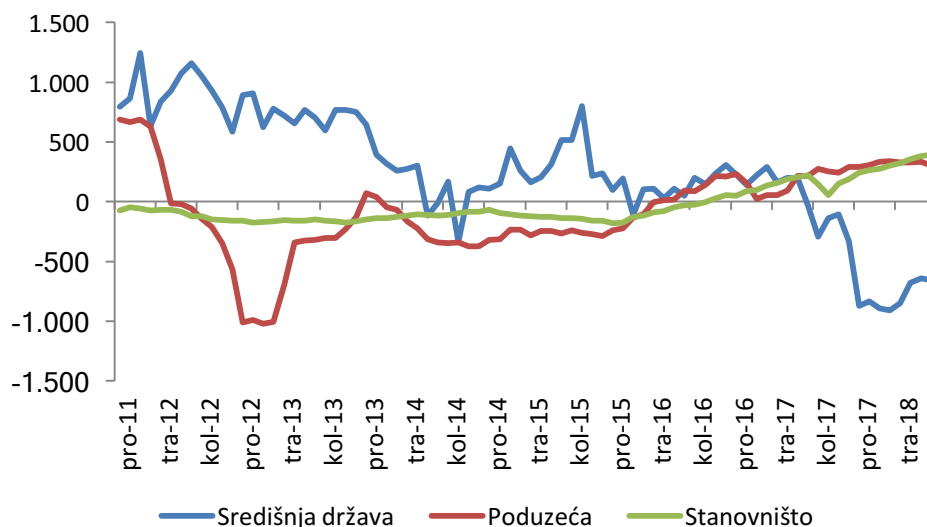
Stopa promjene u odnosu na isti mjesec prethodne godine 01:2004.-07:2018.

U srpnju 2018. nastavljen je rast kredita stanovništvu po međugodišnjoj stopi od 4,1%, što predstavlja ubrzanje u odnosu na prethodne mjesecima. U sektoru poduzeća zabilježen je nastavak negativnih stopa, pri čemu je stopa od -2,1% bila nešto viša nego u prethodnim mjesecima i još uvijek uvjetovana prodajama portfelja, u kojima krediti poduzeća imaju najvažniju ulogu. Najveća promjena u odnosu na prethodne godine zabilježena je u kategoriji kredita državi koji su se kontinuirano smanjuju po stopi od oko 10%, što je posljedica manjih potreba za financiranjem države uslijed smanjenja deficita.

8a. Krediti stanovništvu, trgovačkim društvima i državi – transakcije

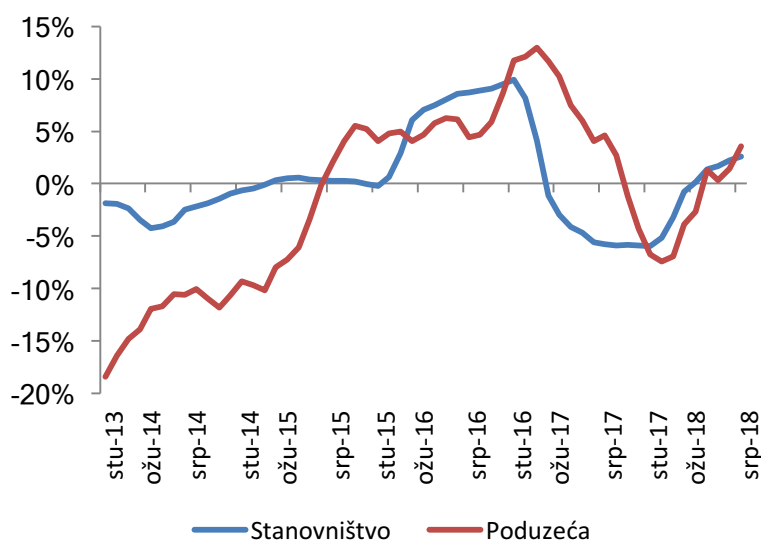
12m prosjek (u milijunima kuna) 12:2011.-07:2018.

Podaci o kreditnim transakcijama pokazuju da je od sredine 2016. godine došlo do postupnog oporavka kreditiranja privatnog sektora. Dvanaestomjesečni prosjek kreditnih transakcija prema državi na kraju srpnja 2018. iznosio je -658 milijuna kuna, u sektoru poduzeća +299 milijuna kuna te u sektoru stanovništva +390 milijuna kuna na mjesec. Kreditiranje bilježi stabilan i sada već možemo reći snažan oporavak.

8b. Krediti stanovništvu i trgovačkim društvima – bruto novoodobreni

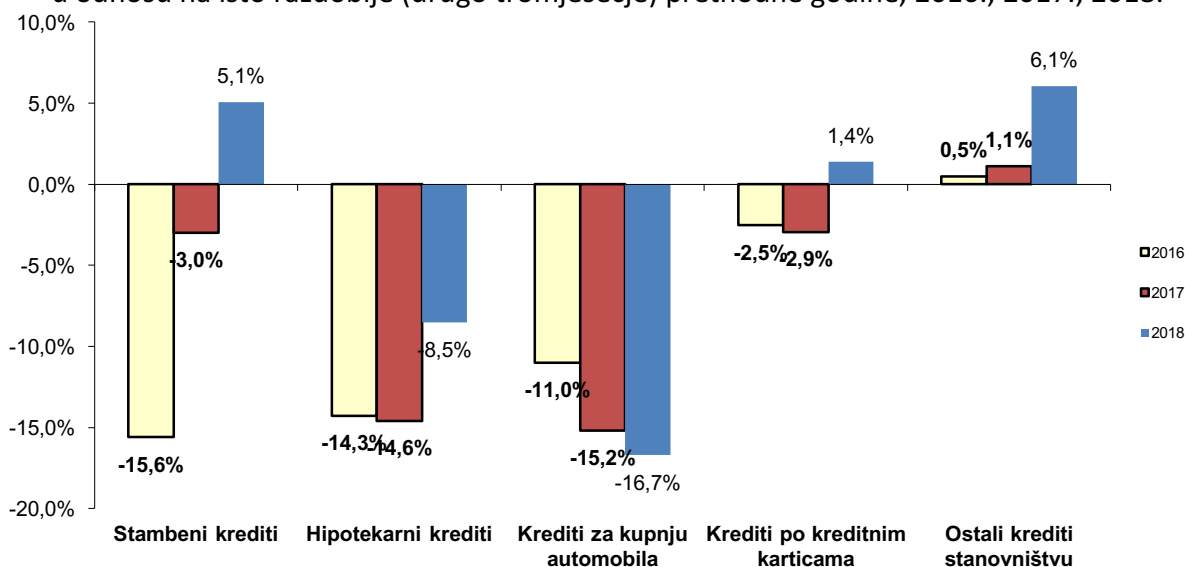
Međugodišnja stopa rasta (12m prosjek) 11:2013.-07:2018.

Dvanaestomjesečni prosjek međugodišnje stope rasta bruto novoodobrenih kredita pokazuje da se tok kredita kućanstvima (+2,5% kolovoz 2017. - srpanj 2018. naspram kolovoz 2016. - srpanj 2017.) i poduzećima oporavlja. Kriza u Agrokoru i usporavanje aktivnosti u korelaciji s blagim usporavanjem u EU smanjili su potražnju za kreditima u drugoj polovici 2017. no ove godine, a osobito u drugom tromjesečju i na početku ljeta, oporavak je očit.

9. Stope rasta kredita stanovništvu prema vrstama

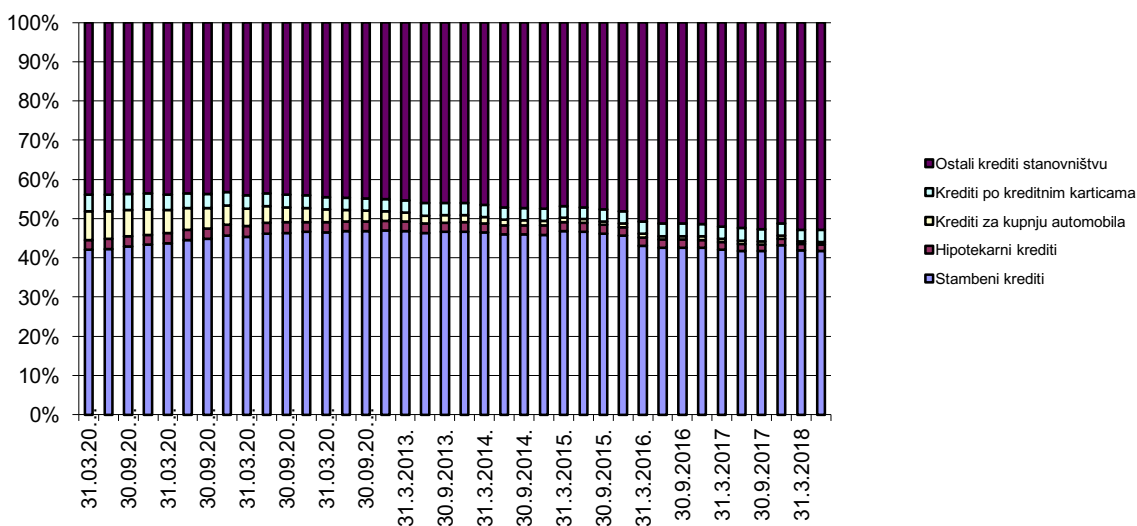
u odnosu na isto razdoblje (drugo tromjesečje) prethodne godine, 2016., 2017., 2018.

U drugom tromjesečju 2018. došlo je do rasta stambenih kredita te ubrzanja rasta ostalih kredita stanovništvu i kredita po kreditnim karticama. S druge strane, došlo je do ubrzanja pada kredita za kupnju automobila, dok je pad u kategoriji hipotekarnih kredita usporen.

10. Struktura kredita stanovništvu po vrstama

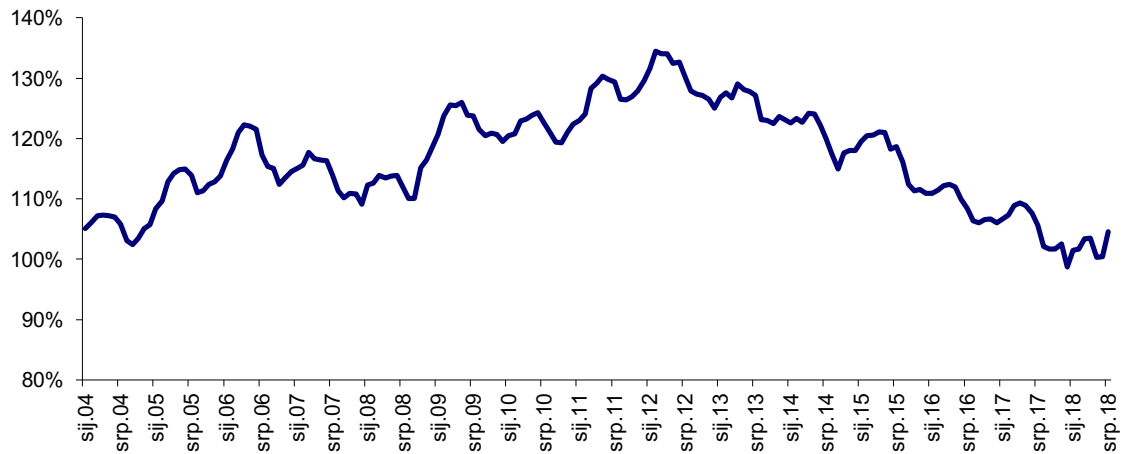
Q1:2009.-Q2:2018.

U drugom tromjesečju 2018. došlo je do blagog povećanja udjela stambenih kredita i kredita po kreditnim karticama. Udjel ostalih kategorija kredita ostao je na približno istoj razini.

11. Omjer kredita i depozita

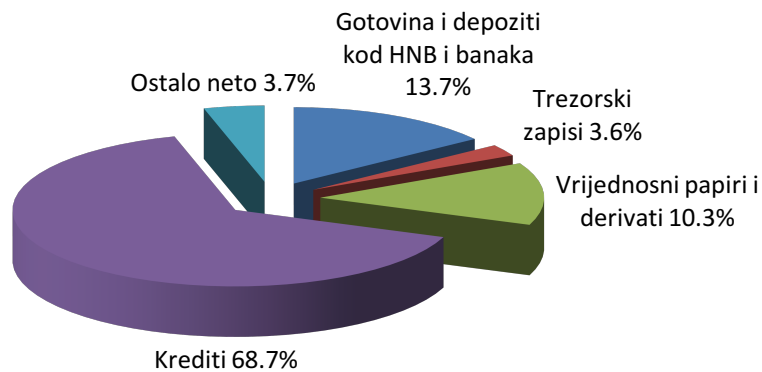
01:2004.-07:2018.

U posljednjih nekoliko mjeseci šire definirani omjer kredita i depozita počeo se povećavati te je u srpnju dosegnuo razinu od 104,5%. Rast odražava utjecaj postupnog oporavka kreditiranja.

12. Struktura aktive banaka

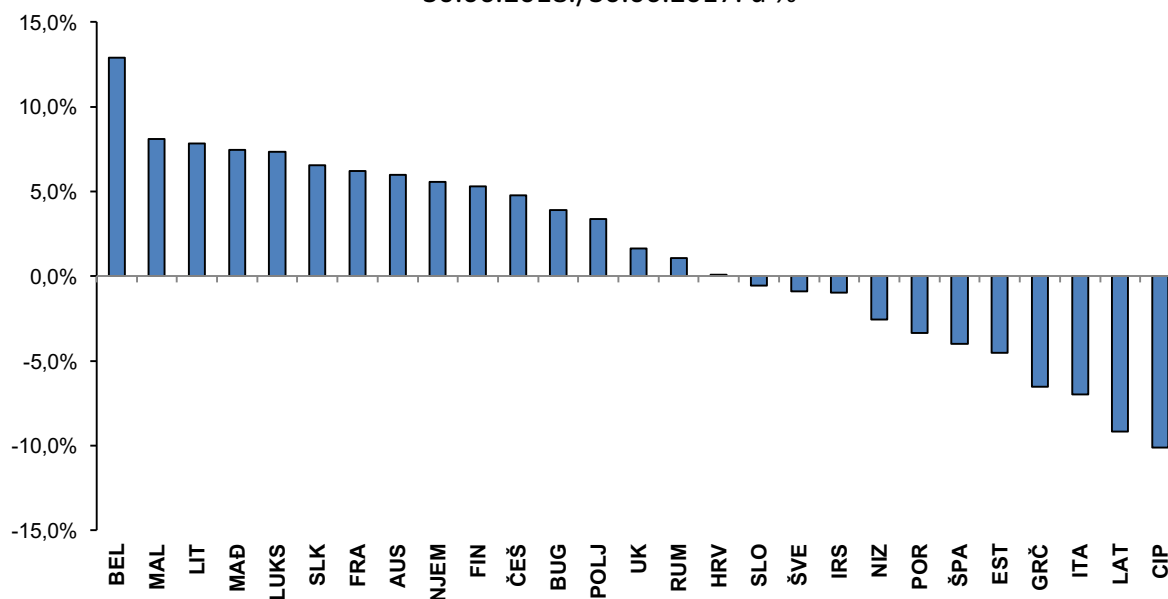
30.06.2018.

U prvom tromjesečju 2018. nastavljen je porast udjela kredita i vrijednosnih papira i smanjenje udjela gotovine i depozita u imovini banaka. Viškovi likvidnosti i dalje se koriste za razduživanje, uglavnom prema inozemstvu, ali sada se vidi i korelacija s rastom rizičnih plasmana.

13. Stopa rasta kredita poduzećima u EU i Hrvatskoj

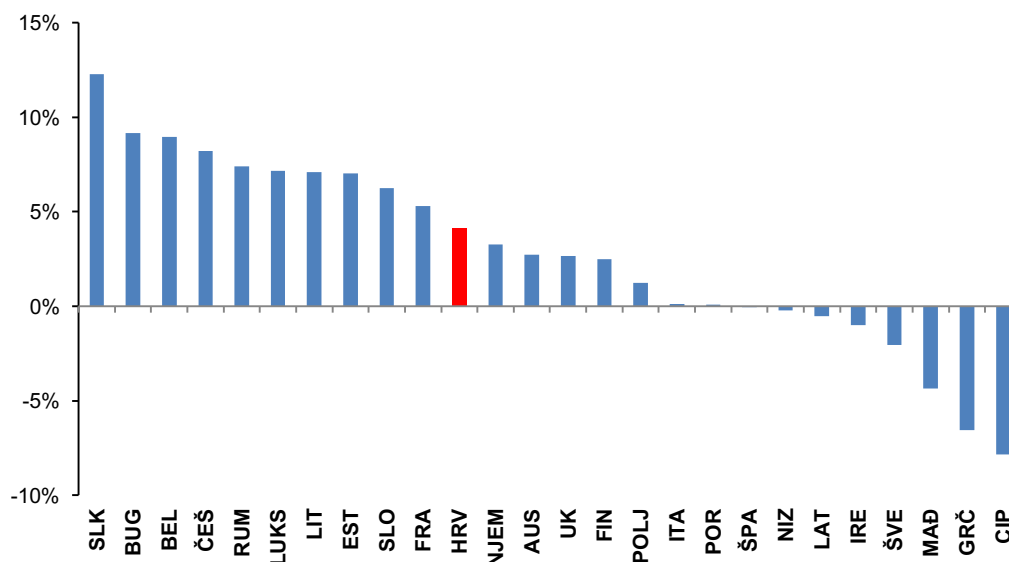
30.06.2018./30.06.2017. u %

Na kraju lipnja 2018. godine u jedanaest država članica EU zabilježena je negativna stopa rasta kredita poduzećima. Hrvatska pripada skupini zemalja u kojoj je zabilježen rast kredita, ali se sa stopom rasta od 0,1% prema ECB-ovoj metodologiji nalazi među zemljama s najnižim rastom. Najveći rast je zabilježen u Belgiji, Malti i Litvi.

14. Stopa rasta kredita stanovništvu u EU i Hrvatskoj

30.06.2018./30.06.2017. u %

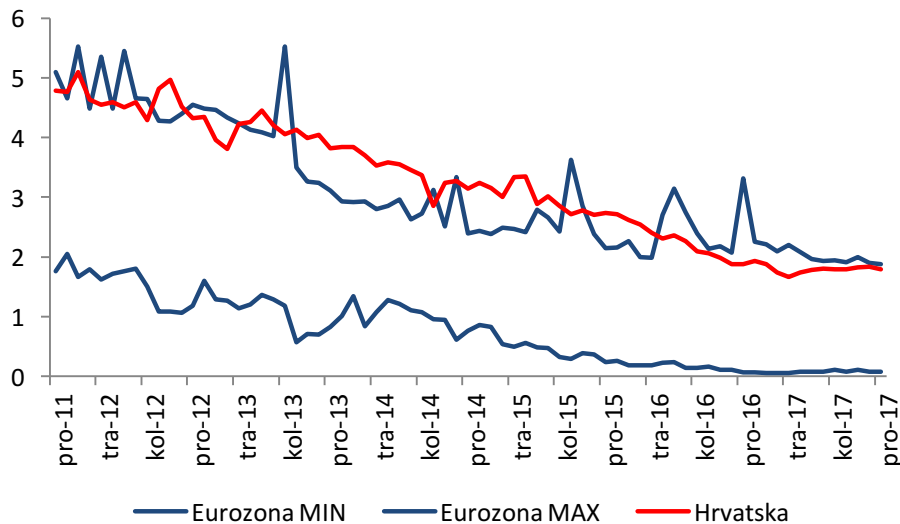

Rast (nominalnih) kredita stanovništvu u lipnju 2018. od 4,1% u odnosu na isti mjesec prethodne godine Hrvatsku prema ECB-ovoj metodologiji smješta pri kraju ljestvice među zemljama EU koje su zabilježile rast kredita stanovništvu. Najbrži rast kredita stanovništvu u EU zabilježen je u Slovačkoj i Bugarskoj, dok je najveći pad zabilježen na Cipru i u Grčkoj.

KAMATNE STOPE I TROŠKOVI REGULACIJE

15. Prosječne kamatne stope na dugoročne depozite stanovništva (novi poslovi)

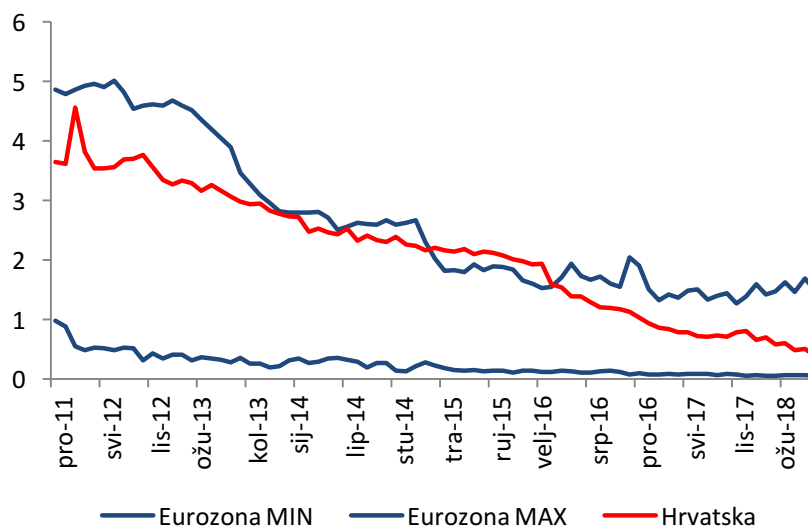
12:2011.-06:2018.

Prosječne kamatne stope na dugoročne depozite stanovništva u hrvatskim bankama prestale su padati nešto ispod praga od 2% te se trenutačno nalaze oko gornjeg praga intervala euro područja koji je definiran visinom kamatnih stopa u Estoniji. Ta razina - približno oko gornjeg praga eurozone - nešto je što se ponavlja već dugi niz godina.

16. Prosječne kamatne stope na kratkoročne depozite stanovništva (novi poslovi)

12:2011.-06:2018.

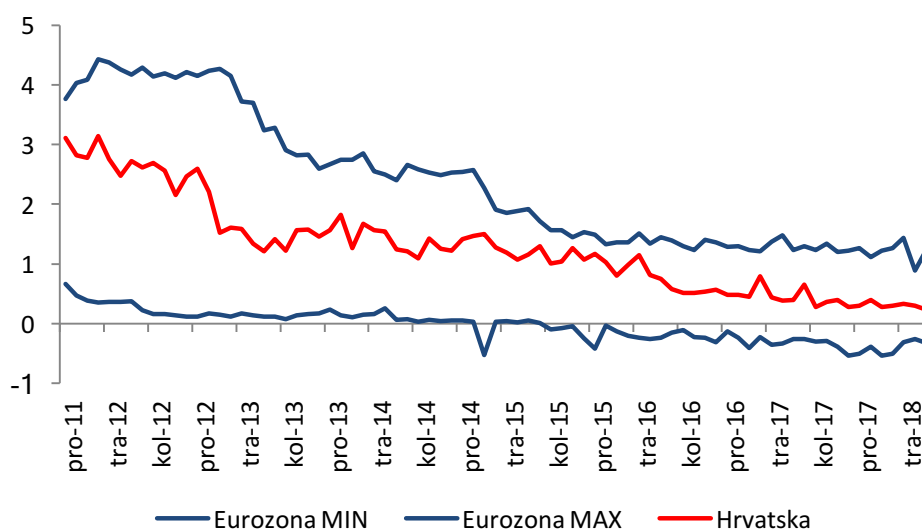

Prosječne kamatne stope na kratkoročne depozite stanovništva pale su ispod praga od 1%, pri čemu je tijekom 2017. zabilježen značajniji pad prosječnih kamatnih stopa koji je nastavljen i u 2018. tako da se ove kamatne stope sada kreću unutar intervala eurozone.

17. Prosječne kamatne stope na kratkoročne depozite poduzeća (novi poslovi)

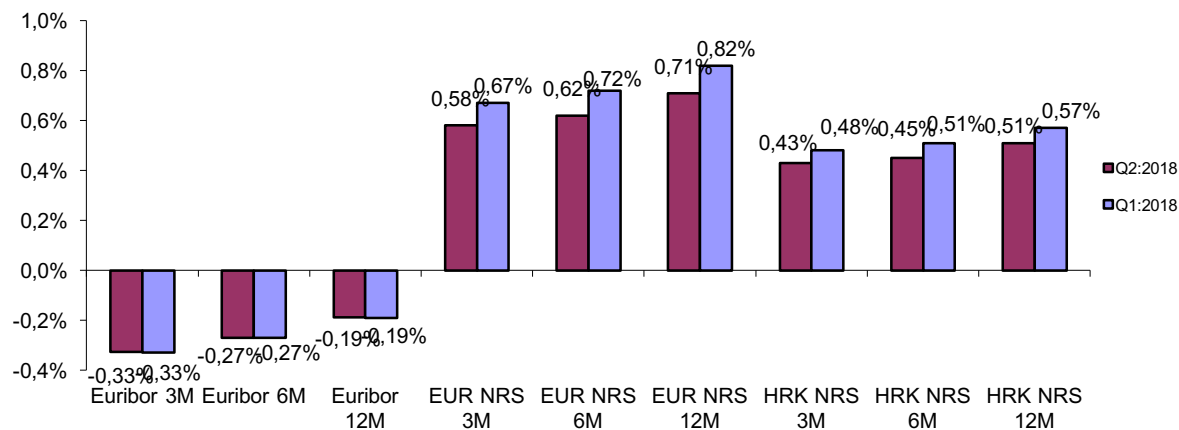
12:2011.-06:2018.

Kamatne stope u Hrvatskoj kreću se unutar intervala euro područja, pri čemu više kamatne stope bilježe Cipar, Grčka i Malta dok je u nekoliko najrazvijenijih zemalja kamatna stopa negativna.

18. Referentne kamatne stope

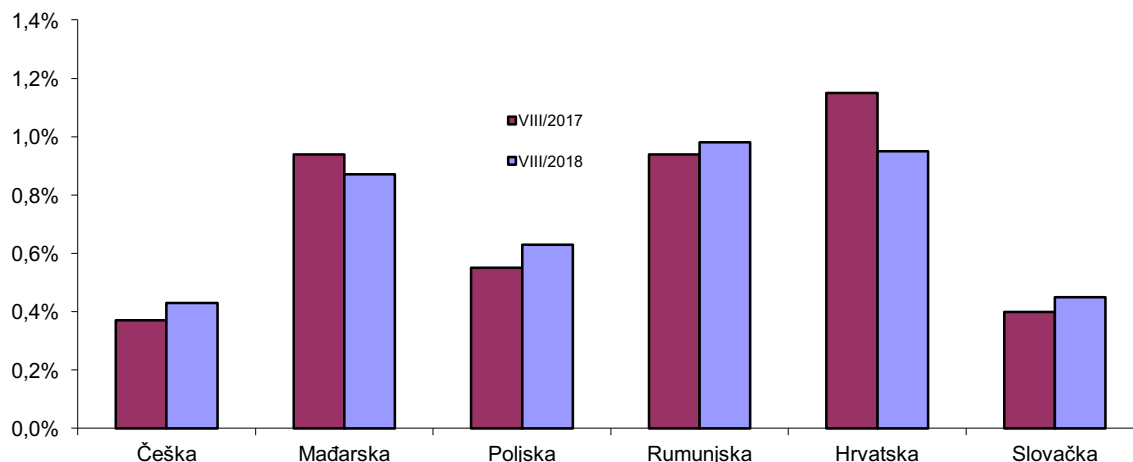
Q1:2017.-Q2:2018.

Nacionalne referentne stope (NRS) nastavile su se smanjivati u drugom tromjesečju 2018. za oko 10 baznih bodova. Premija rizika koja je sadržana u razlici NRS-EURIBOR kretala se oko jednog postotnog boda, nešto više od premije rizika sadržane u CDS *spread*-u odnosno *spread*-u državnih obveznica.

19. CDS spread

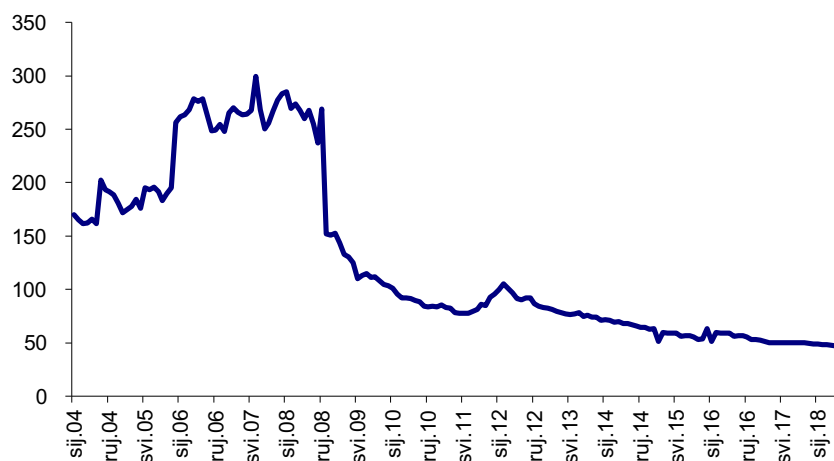
(podaci na dan 31.08.2018.)

Hrvatska premija rizika i dalje je najveća u regiji uz Mađarsku i Rumunjsku, iako je u godinu dana CDS spread u Hrvatskoj najviše smanjen u cijeloj regiji, što je povezano s boljim ekonomskim i proračunskim rezultatima (prijelaz iz deficita u suficit).

20. Indeks regulacijskog opterećenja IRO

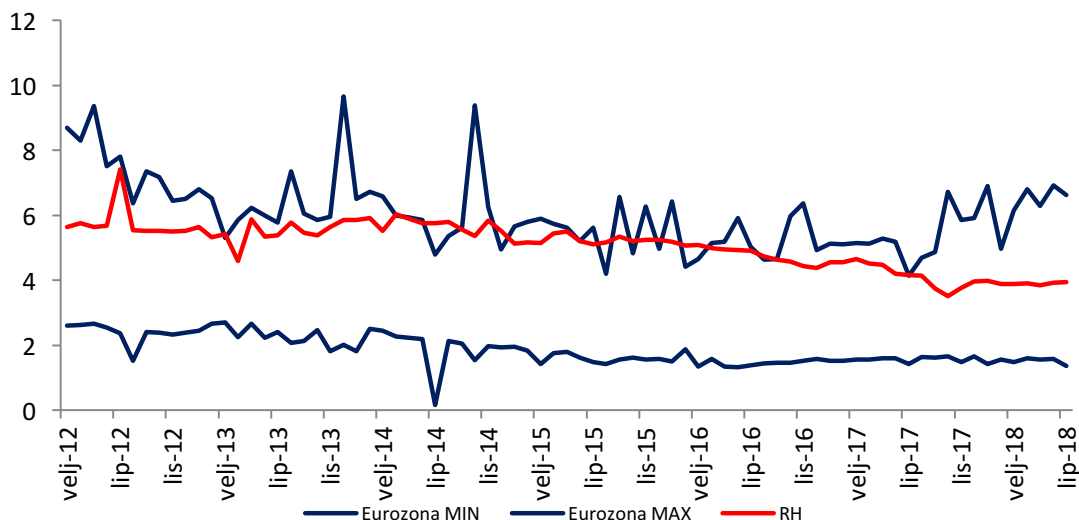
u baznim bodovima (bps) 01:2004.-07:2018.

Bruto trošak regulacije i dalje bilježi trend smanjenja koji je uvjetovan padom pasivnih kamatnih stopa. Trošak se spustio na razinu ispod 50 baznih bodova. U obzir se uzima i trošak uplata banaka u sanacijski fond (oko 10 baznih bodova na godišnjoj razini), no efekt pada pasivnih kamatnih stopa dominira nad efektom nove regulacije pa se indeks ukupnoga troška nalazio u blagom padu dok su padale i kamatne stope. Sa zaustavljanjem njihova pada i IRO će stagnirati - taj trend je već vidljiv

21. Prosječne kamatne stope na stambene kredite stanovništvu (novi poslovi)

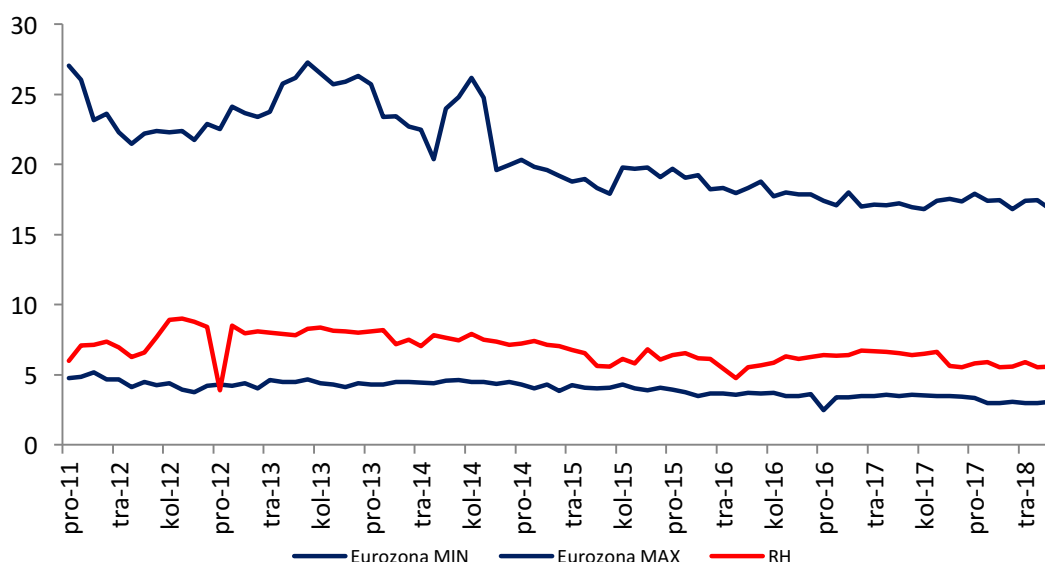
12:2011.-06:2018.

Nova statistika ECB-a u koju je uključena i Hrvatska pruža uvid u uže efektivne kamate stope na stambene kredite s rokom dospeljeća preko 10 godina. One su u Hrvatskoj u lipnju 2017. iznosile 3,94% i kretale su se ispod gornjeg ruba intervala kamatnih stopa za države koje su uvele euro. Među zemljama članicama europodručja Litva i Latvija imaju više kamatne stope na ovu vrstu kredita. I sve nove članice izvan euro područja imaju više kamatne stope na ovu vrstu kredita od hrvatskih banaka.

22. Prosječne kamatne stope na potrošačke kredite stanovništvu (novi poslovi)

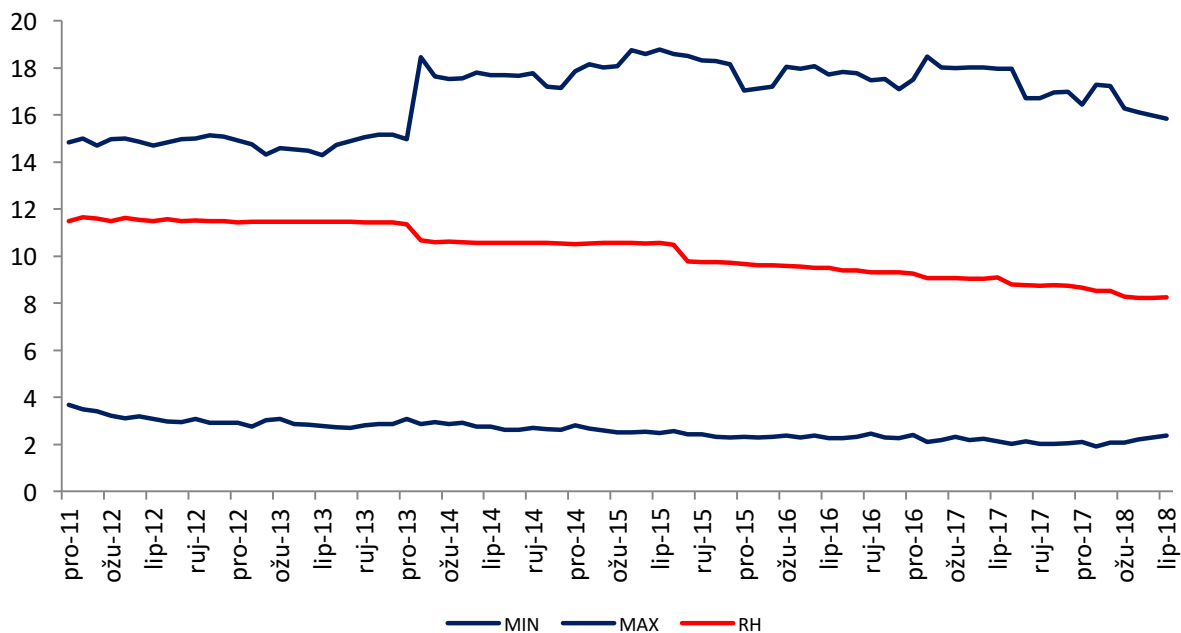
12:2011.-06:2018.

Kamatna stopa na potrošačke kredite od 1 do 5 godina u lipnju 2018. iznosila je 5,6% i kretala se unutar intervala kamatnih stopa euro područja, bliže donjem rubu. Više stope zabilježene su u bankama u baltičkim državama, Slovačkoj, Grčkoj, Španjolskoj, Portugalu te Danskoj i Velikoj Britaniji, kao i u većini članica EU izvan euro područja.

23. Prosječne kamatne stope na okvirne kredite stanovništvu (novi poslovi)

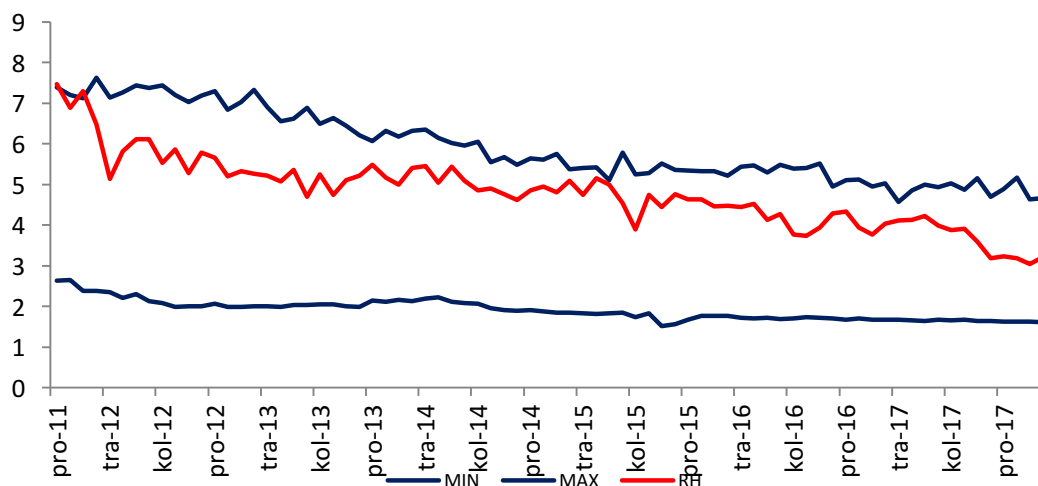
12:2011.-06:2018.

Kamatna stopa od 8,3%, koliko je u lipnju 2018. u prosjeku zabilježeno kod hrvatskih banaka, kreće se unutar intervala euro područja. Više kamatne stope od hrvatskih banaka imaju banke u Estoniji, Latviji, Slovačkoj i Grčkoj, te u većini zemalja izvan euro područja.

24. Prosječne kamatne stope na kratkoročne kredite poduzećima (novi poslovi)

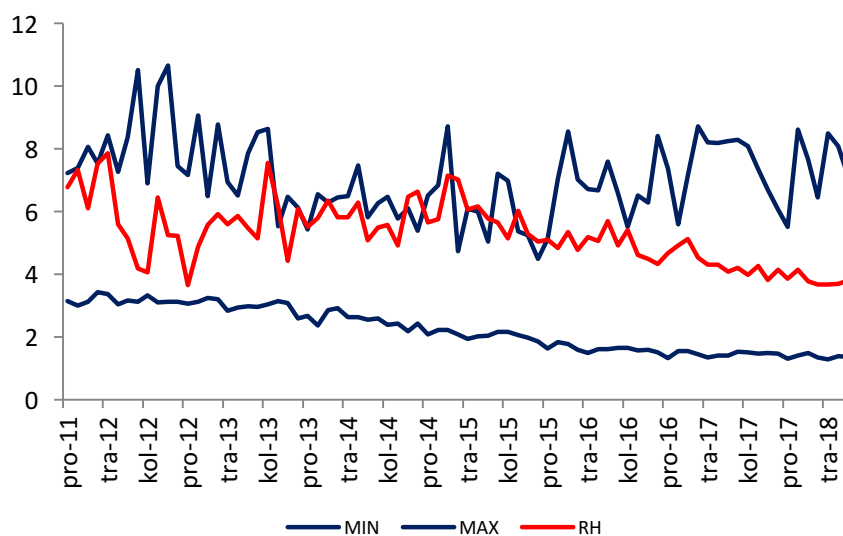
12:2011.-06:2018.

Kamatne stope na ovu vrstu kredita (3,4% u prosjeku u lipnju 2018.) kreću se unutar intervala za zemlje koje su uvele euro. Više kamatne stope zabilježene su u Grčkoj, Cipru i Irskoj te Estoniji i Latviji. Izvan euro područja veće kamatne stope na ovu vrstu kredita zabilježene su u Bugarskoj.

25. Prosječne kamatne stope na dugoročne kredite poduzećima (novi poslovi)

12:2011.-06:2018.

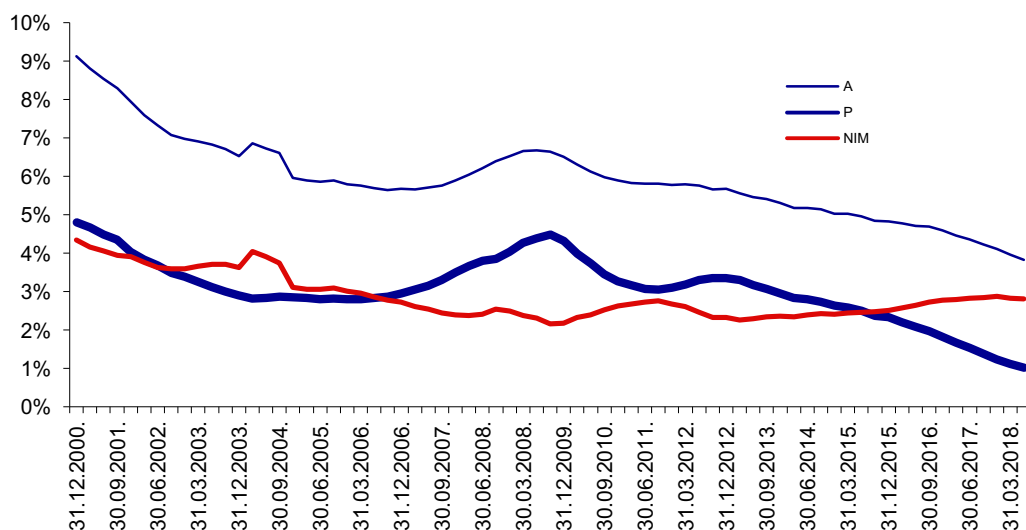

Prosječne kamatne stope na dugoročne kredite poduzećima (od 1 do 5 godina) u Hrvatskoj su u ožujku 2018. iznosile 3,8% i dalje se kreću unutar intervala euro područja. Ove kamatne stope su veće u Estoniji i Slovačkoj. Među zemljama koje još nisu uvele euro višu kamatnu stopu imaju Rumunjska i Bugarska.

ZARADE

26. Neto kamatna marža (NIM)

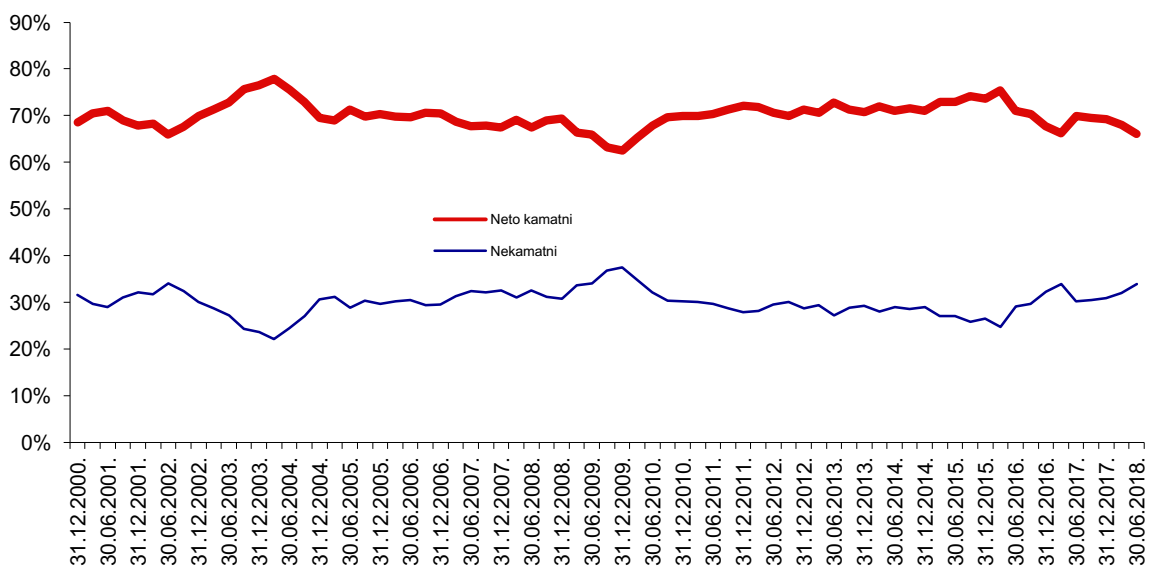
$NIM = A$ (prosječno naplaćena aktivna kamatna stopa) – P (prosječno plaćena pasivna kamatna stopa) Q4:2000.-Q2:2018.

Pomični godišnji prosjek neto kamatne marže bilježio je blagi rast od 2013. zbog bržeg pada pasivnih od aktivnih kamatnih stopa. Rast je zaustavljen u prvom kvartalu 2018. U drugom kvartalu 2018. marža je dodatno smanjena na 2,80%, što je za 0,02 postotnih bodova manje u odnosu na isti kvartal 2017.

27. Udjel neto kamatnog i nekamatnog prihoda u ukupnom prihodu

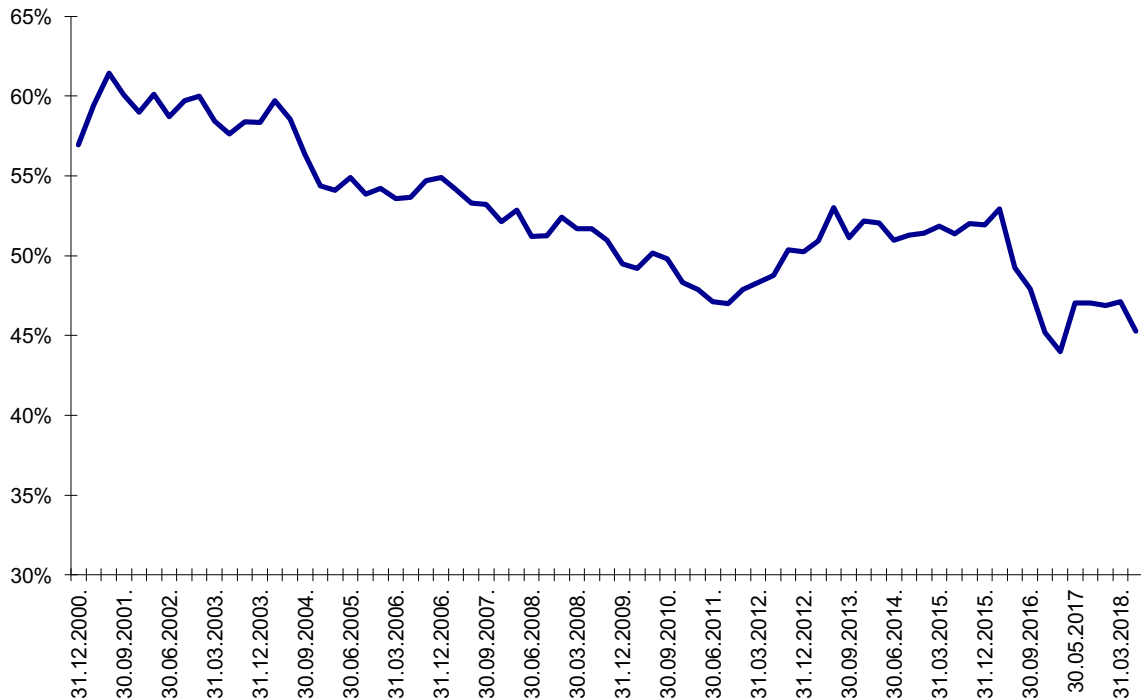
Q4:2000.-Q2:2018.

Udjel neto kamatnog prihoda u strukturi zarada hrvatskih banaka u drugom kvartalu 2018. je iznosio 66%, što predstavlja pad od 3,8 postotnih bodova u odnosu na isti kvartal 2017.

28. Omjer operativnih troškova i dohotka / *cost-income* omjer

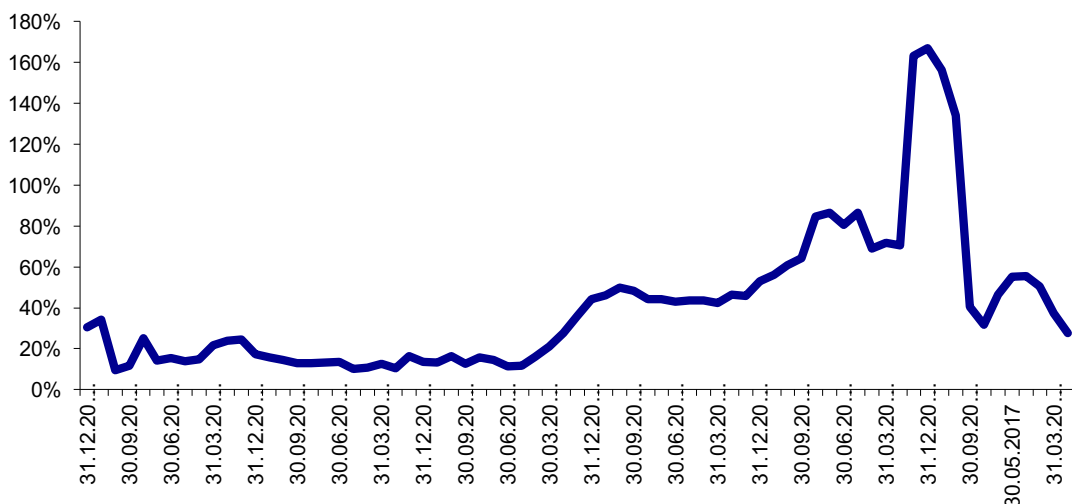
Q4:2000.-Q2:2018

Cost-income omjer je u drugom tromjesečju 2018. dosegnuo 45,3%, što predstavlja smanjenje u odnosu na isti kvartal prethodne godine za 1,8 postotnih bodova.

29. Ukupni troškovi rezerviranja za gubitke u % rezultata prije rezerviranja

Q4:2000.-Q2:2018

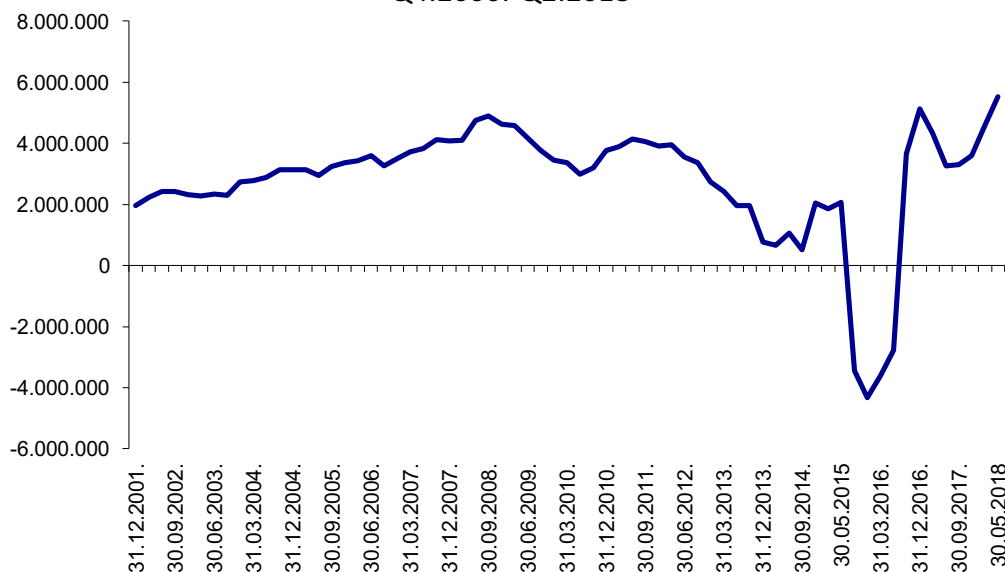

Opterećenje rezultata troškovima rezerviranja u drugom se tromjesečju 2018. godine smanjilo i dosegnuo razinu od 27,8%, što je oko 27 postotnih bodova manje u odnosu na isti kvartal 2017.

30. Dobit nakon oporezivanja / neto dobit

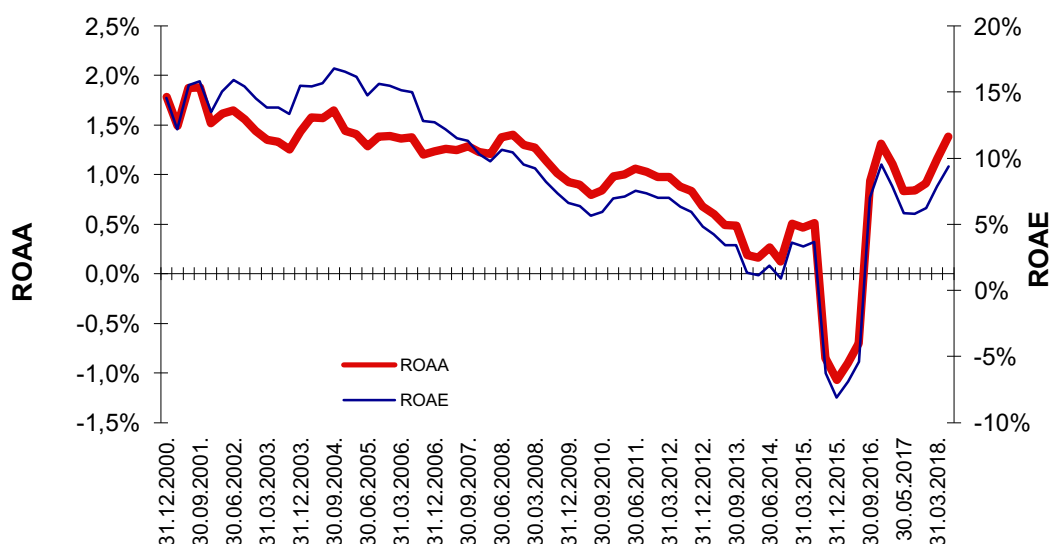
Neto dobit zadnja četiri kvartala u 000 kuna
Q4:2000.-Q2:2018

Neto rezultat banaka se u toku 2016. vratio u pozitivan teritorij nakon gubitaka zbog konverzije švicarskog franka. Trend-dobit na bazi zadnja četiri tromjesečja iznosi oko 5,5 milijardi kuna i još uvijek se zadržava u zoni jednoznačnog povrata na kapital.

31. Povrat na prosječnu aktivnu (ROAA) i prosječni kapital (ROAE)

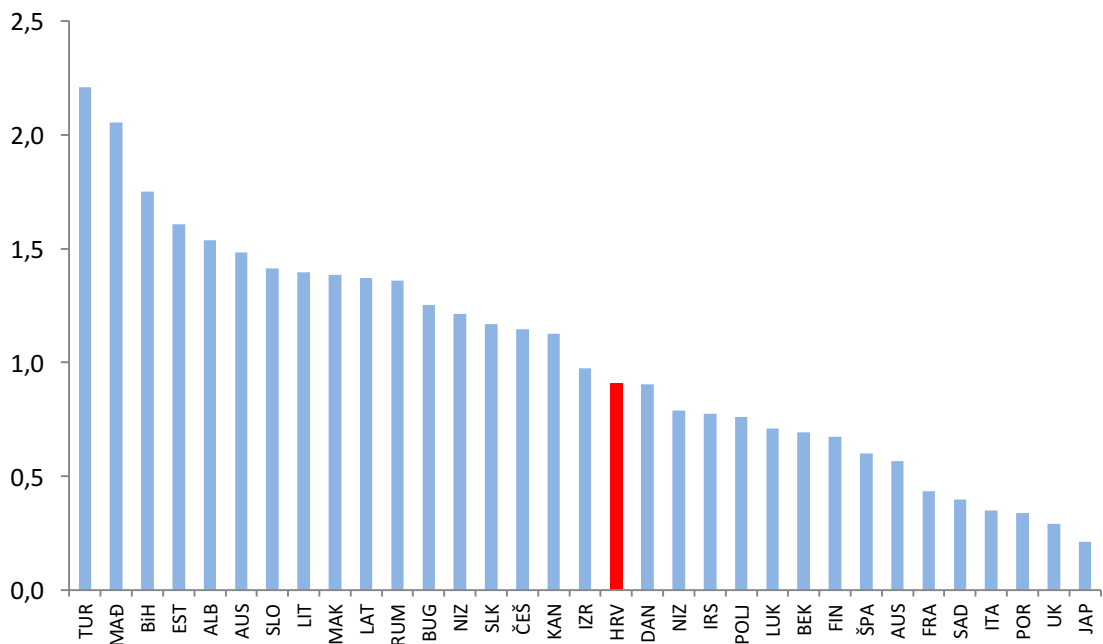
Q4:2000.-Q2:2018

Nakon velikog pada pokazatelja profitabilnosti u 2015. godini, što je bilo uzrokovano CHF konverzijom, u drugom tromjesečju 2016. pad je usporen, a u trećem su se pokazatelji vratili u pozitivan teritorij. U drugom tromjesečju 2018. povrat na prosječnu aktivnu iznosio je 1,4%, a na prosječni kapital 9,4% što predstavlja povećanje u odnosu na kraj 2017. godine. Profitabilnost kratkoročno raste unatoč padu kamatne marže zbog manjih ispravaka vrijednosti.

32. Povrat na prosječnu aktivu (ROAA) u %: međunarodna usporedba

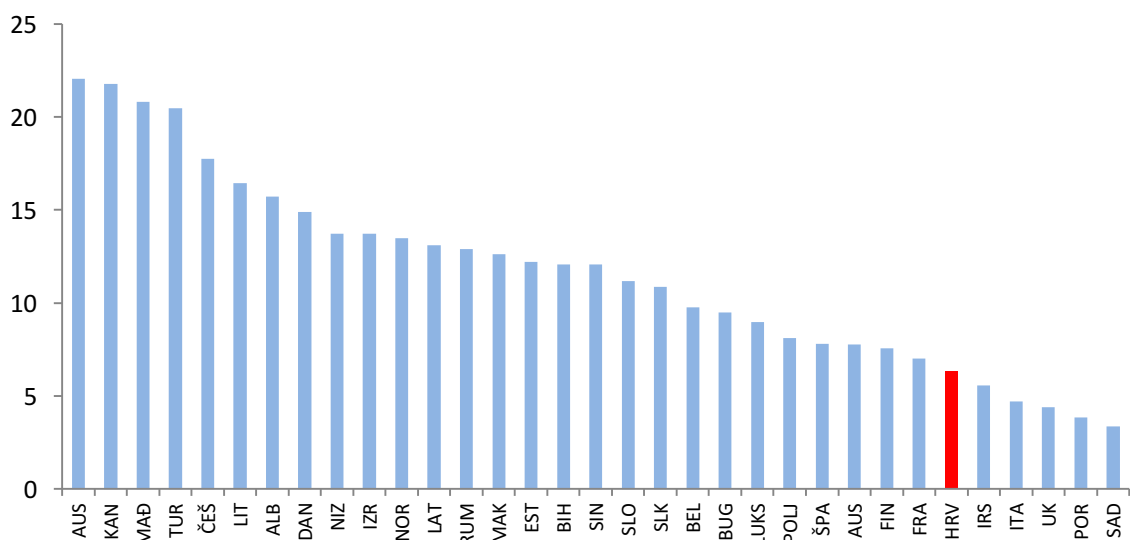
prema zadnjim objavljenim usporedivim podacima u bazi FSI

Hrvatske banke su se prema povratu na prosječnu imovinu nalazile u donjem dijelu ali bliže sredini usporedne međunarodne ljestvice, između Izraela i Danske. Najprofitabilnije banke prema ovom pokazatelju su u Turskoj, Mađarskoj i BiH.

33. Povrat na prosječni kapital (ROAE) u %: međunarodna usporedba

prema zadnjim objavljenim usporedivim podacima u bazi FSI

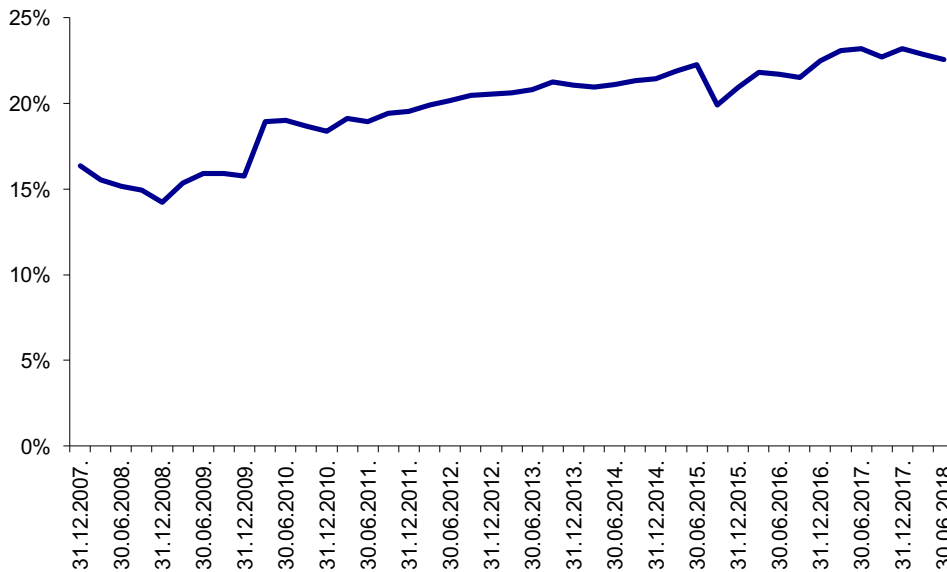

Prema povratu na prosječni kapital Hrvatska se nalazi u donjoj polovici ljestvice, između Irske i Francuske. Najprofitabilnije banke su u Kanadi, Australiji i Mađarskoj.

KAPITALIZACIJA I RIZICI

34. Stopa adekvatnosti kapitala

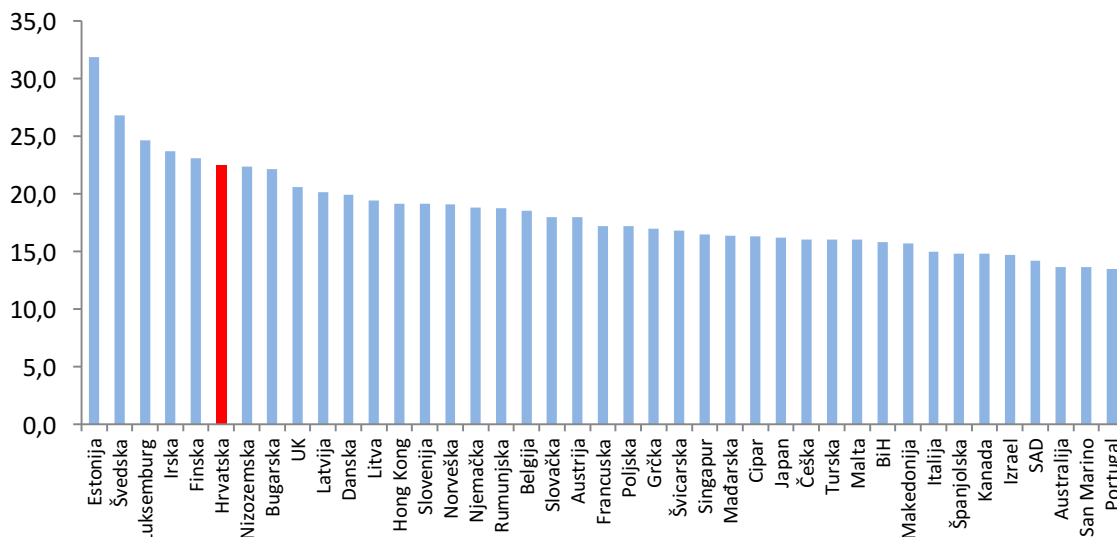
Q4:2007.-Q2:2018.

Nakon što je dosegla maksimum od 22,3% u drugom tromjesečju 2015., stopa adekvatnosti kapitala je u trećem tromjesečju te godine pala na 19,9% zbog troškova vezanih uz konverziju kredita u švicarskom franku. Tijekom 2016. godine stopa adekvatnosti kapitala vratila se iznad razine od 20% te se u drugom tromjesečju 2018. godine nalazila na visokoj razini od 22,6%.

35. Stopa adekvatnosti kapitala: međunarodna usporedba

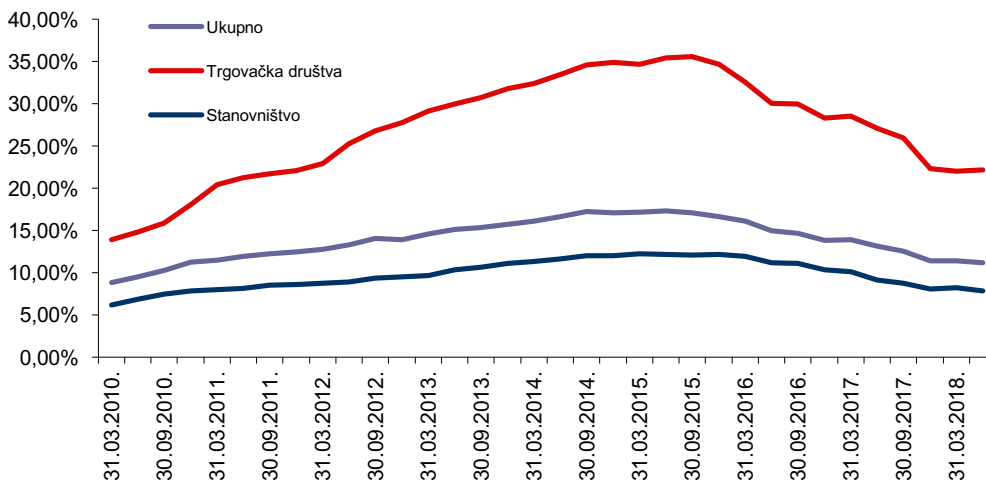
prema zadnjim objavljenim usporedivim podacima u bazi FSI

Stopa adekvatnosti kapitala hrvatskih banaka jedna je od najviših među europskim državama koje izvještavaju MMF u okviru baze podataka *Financial Soundness Indicators*.

36. Omjer loših kredita: stanovništvo i trgovačka društva

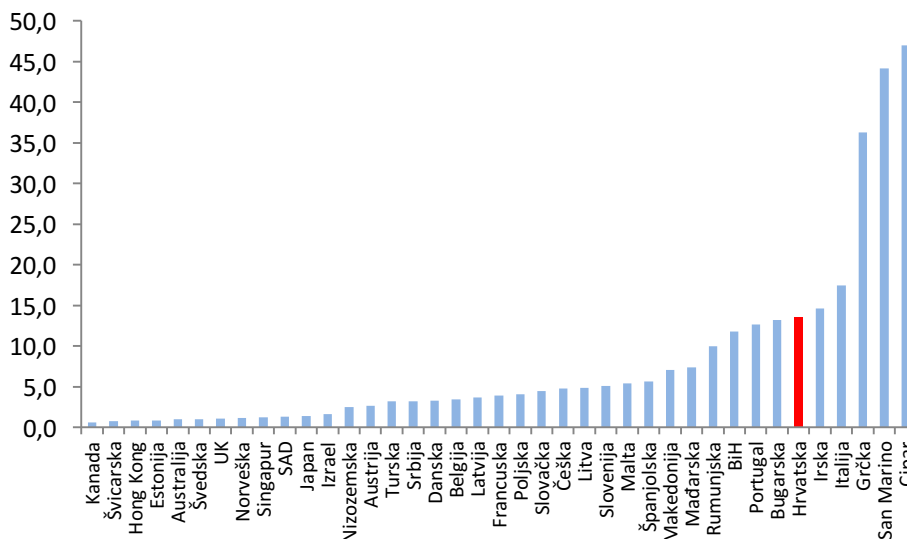
Q1:2010.-Q2:2018.

U drugom tromjesečju 2018. došlo je do smanjenja udjela loših kredita u ukupnim kreditima. Ukupan omjer loših kredita smanjio se s 11,4% na 11,2% zbog pada omjera loših kredita u sektoru stanovništva. U sektoru poduzeća je došlo do blagog rasta omjera loših kredita, a dio promjene se može pripisati primjeni novog standarda računovodstva i izvještavanja IFRS 9.

37. Omjer loših kredita: međunarodna usporedba

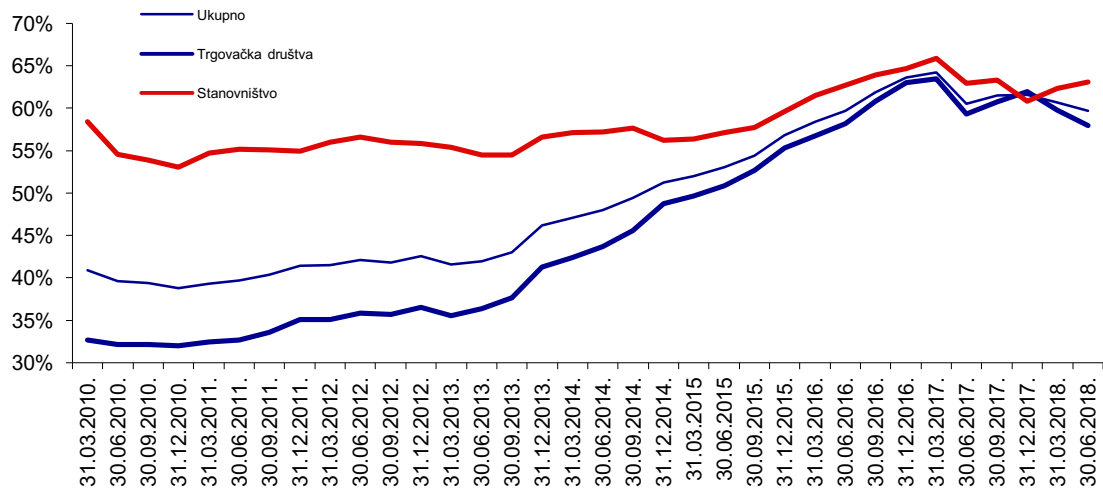
prema zadnjim objavljenim usporedivim podacima u bazi FSI

Hrvatska se prema ovom pokazatelju (u bazu FSI još nisu uvršteni najnoviji podaci) nalazi uz Irsku i Bugarsku, i blizu Portugala i BiH, što znači da se sličnost ekonomskih i strukturnih problema odražava i u omjeru loših kredita.

38. Stopa pokrića loših kredita rezervacijama za gubitke

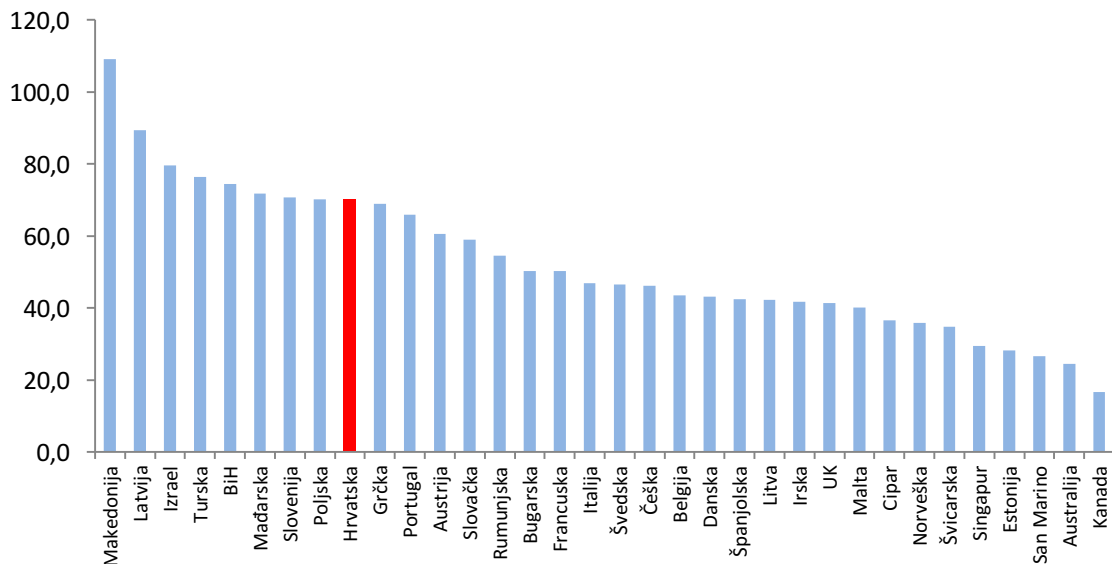
Q1:2010.-Q2:2018.

Pokrivenost loših kredita ispravicima vrijednosti i rezervacijama počela je brže rasti 2013. zbog strožih regulatornih zahtjeva HNB-a. Od 2018. na podatke utječe primjena novog standarda vrednovanja IFRS 9. U drugom tromjesečju 2018. pokrivenost se blago smanjila te dosegla i dalje visoku razinu od 57% koja je malo manja nego u istom kvartalu 2017.

39. Stopa pokrića loših kredita rezervama za gubitke: međunarodna usporedba

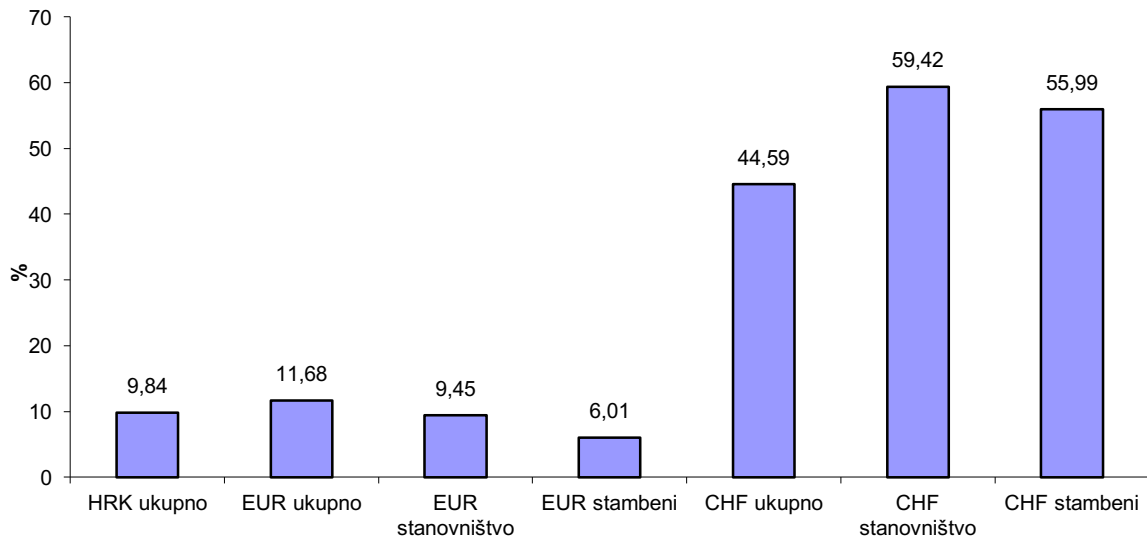
prema zadnjim objavljenim usporedivim podacima u bazi FSI

Pokrivenost loših kredita ispravicima vrijednosti i rezervacijama nalazi se iznad sredine prikazane liste zemalja, uz Sloveniju, Poljsku, Grčku i Portugal. Ovo je pokazatelj čija je međunarodna usporedivost najslabija, jer se u različitim državama koriste različita pravila klasifikacije plasmana i formiranja rezervacija, iako se nakon primjene IFRS 9 očekuje ujednačavanje.

40. Valutna struktura omjera loših kredita

30.06.2018.

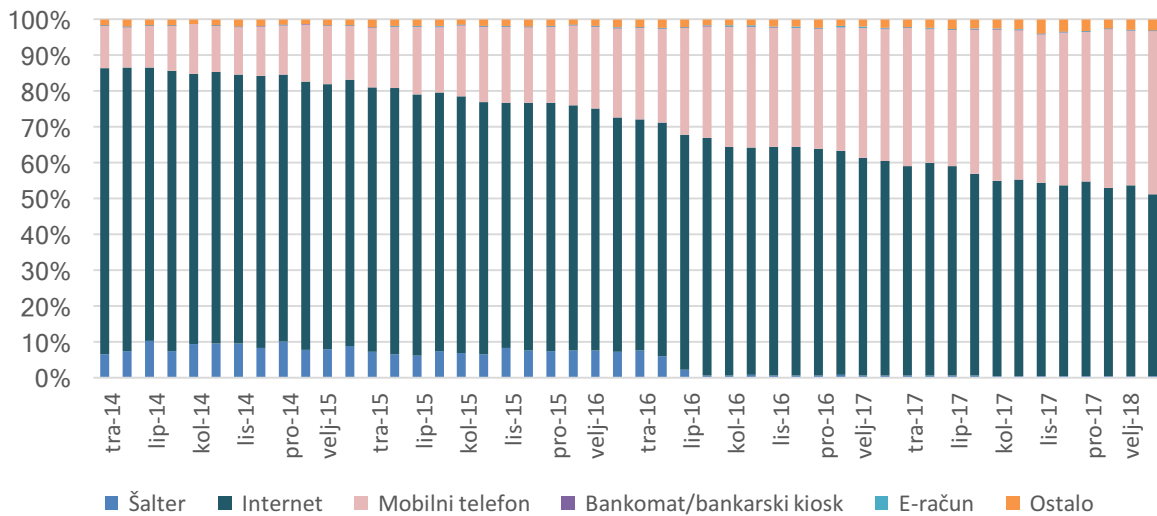

Kod stambenih kredita problem naplate se javlja u oko deset puta većem postotku kod kredita vezanih uz švicarski franak nego kod kredita vezanih uz vrijednost eura. Međutim, visina omjera loših kredita nakon konverzije ne prikazuje realno stanje. Omjeri se odnose samo na mali broj kredita koji nisu konvertirani.

PLATNE USLUGE

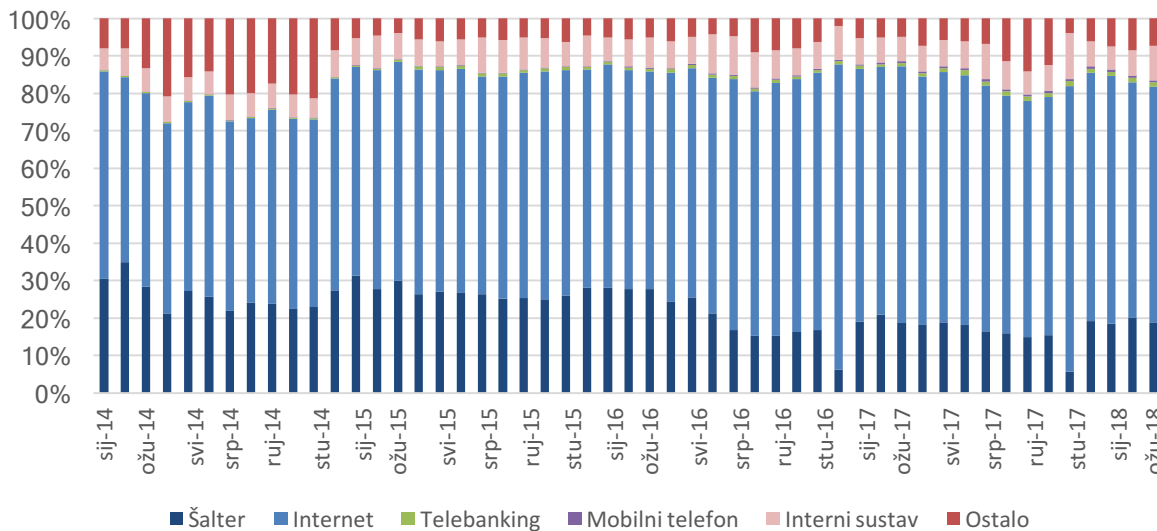

41. Struktura elektroničkih naloga – potrošači

Struktura elektroničkih naloga građana značajno se promijenila u posljednje četiri godine. Udjel elektroničkog poslovanja (na bazi vrijednosti transakcija) preko šaltera je pao s približno 10% na manje od 1%. Zamjetan je i značajan pad udjela internetskih usluga koje je zamijenilo sve veće korištenje mobilnih usluga. Ono je u ožujku 2018. činilo 46% ukupnih elektroničkih usluga i 20% ukupne vrijednosti kreditnih naloga (transfera) građana.

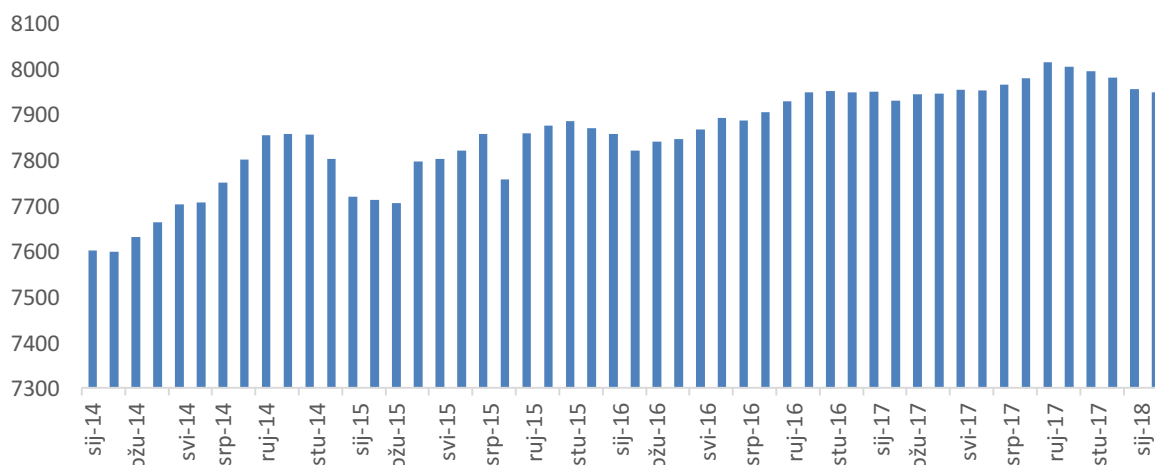
42. Struktura elektroničkih naloga – nepotrošači

U strukturi elektroničkih naloga u ovom sektoru dominira internet bankarstvo, čiji je udjel povećan s 52% u 2014. godini na 63% u ožujku 2018. godine. Ovaj rast je najvećim dijelom nadomjestio smanjenje udjela elektroničkog poslovanja preko šaltera. Interni sustavi obveznika su zadržali stabilnu strukturu od oko 8%, dok je udjel ostalih usluga smanjen sa 16% na 7% vrijednosti elektroničkih naloga.

43. Broj izdanih kartica

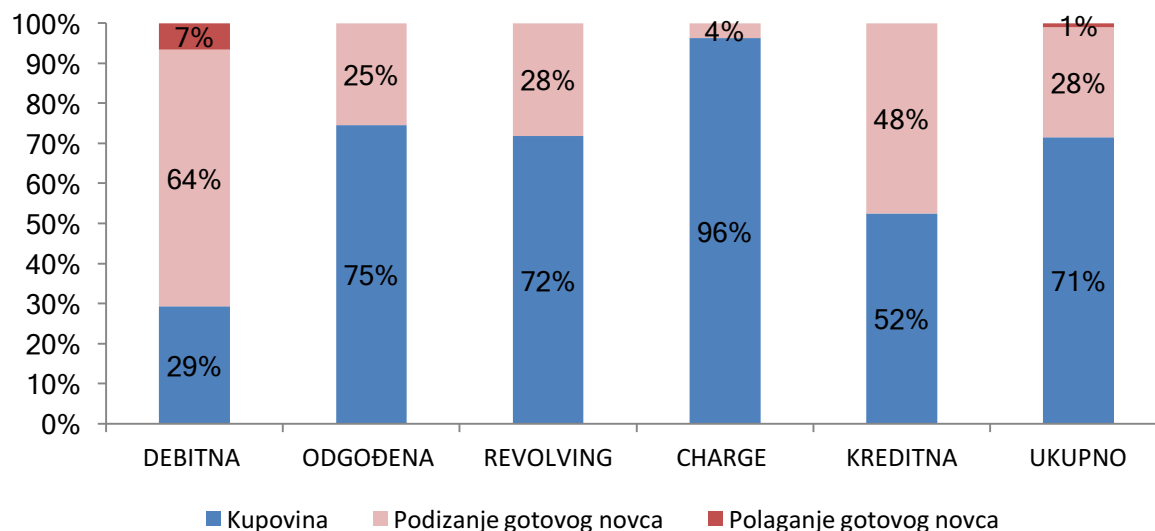
u tisućama

Broj kartica se u posljednjih godinu dana kretao oko 7,9 milijuna. Najveći broj izdanih kartica zabilježen u listopadu 2017. (preko 8 milijuna), nakon čega je u narednim mjesecima broj smanjen. To se za sada može tumačiti sezonski uobičajenim varijacijama, ali ne treba isključiti niti mogućnost da su kartice sve sličnije i da potrošači počinju ekonomizirati brojem, kao niti mogućnost da gledamo prve efekte emigracije radno sposobnog stanovništva.

44. PODACI O KARTIČNOM PLAĆANJU

31.03.2018.

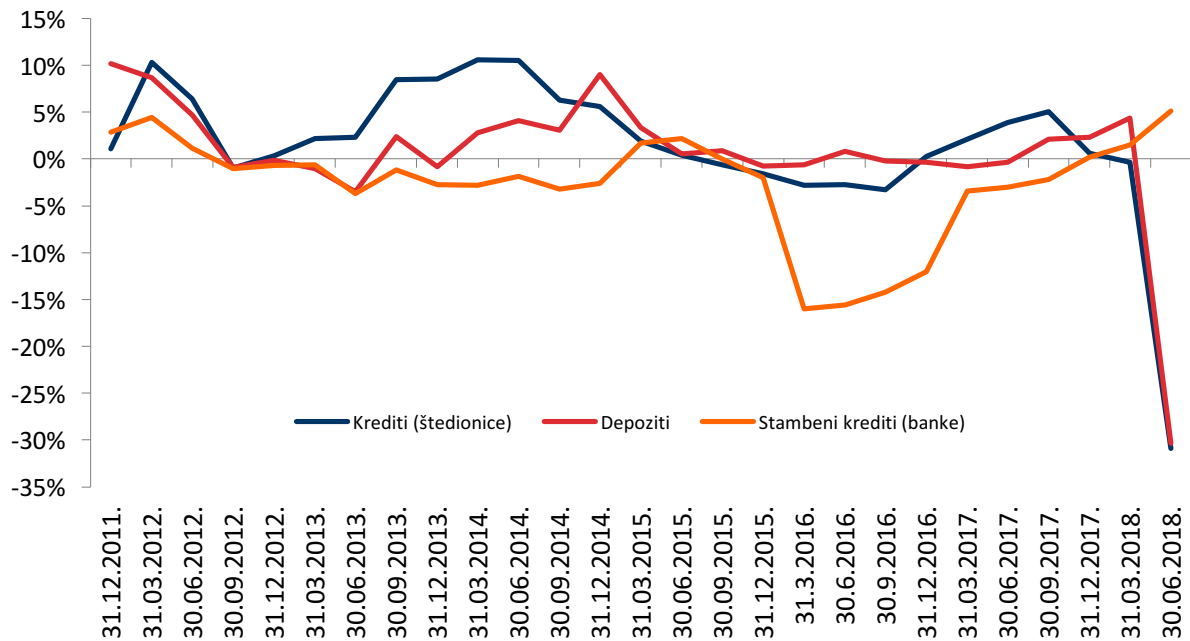

U Hrvatskoj je u ožujku 2018. godine promet po svim kategorijama kreditnih kartica iznosio preko 33 milijarde kuna. Najveći udjel u prometu imale su debitne kartice (oko 10 milijardi). Podaci HNB-a o namjeni kartica pokazuju kako se debitne i kreditne kartice većinom koriste za podizanje gotovog novca dok se odgođene, revolving i charge koriste za kupovinu.

STAMBENE ŠTEDIONICE

45. Stopa rasta kredita i oročenih depozita kod stambenih štedionica*

Promjena u odnosu na isti mjesec prethodne godine

*Napomena: od siječnja 2013. serija sadži strukturalni lom uslijed promjene metodologije HNB-a

Na kraju drugog kvartala 2018. godine razina depozita u stambenim štedionicama bila je na 30% nižoj razini u odnosu na isti kvartal prethodne godine. Došlo je dopada kreditiranja od 31% na godišnjoj razini, dok je rast stambenih kredita u bankama iznosio 5,1%. Prikazani podatak posljedica je

Metodologija i izvori

Novčana masa M1 i ukupna likvidna sredstva M4 (tablica A1, Statistički pregled HNB-a)

Depoziti stanovništva i depoziti poduzeća (zbir podataka iz tablica D6, D7 i D8 statističkog pregleda HNB-a)

Udjel deviznih u ukupnim depozitima stanovništva (izračun na temelju tablica D6, D7 i D8 statističkog pregleda HNB-a)

Udjel inozemne u ukupnoj pasivi (konsolidirana bilanca banaka D1 statističkog pregleda HNB-a)

Udjel kapitala u ukupnoj pasivi (tromjesečno statističko izvješće HNB-a)

Struktura izvora sredstava banaka (konsolidirana bilanca banaka D1 statističkog pregleda HNB-a)

U depozite i instrumente tržišta novca ubrajaju se i ograničeni i blokirani depoziti, depoziti države i krediti primljeni od HNB-a. Kapitalski računi su veći od kapitala iz tromjesečnog statističkog izvješća HNB-a jer se ovdje konstruiraju prema metodologiji monetarne statistike, dok su u kvartalnom statističkom izvješću sastavljeni prema konceptu kapitala iz statističkih izvještaja. Prikazana struktura se ne mora zbrajati u 100% jer je s prikaza izostavljena stavka ostalo (neto) koja nema značaja, ali utječe na zbroj.

Plasmani (tablica A1, Statistički pregled HNB-a)

Kreditni stanovništvu, trgovačkim društvima i državi (konsolidirana bilanca banaka D1, Statistički pregled HNB-a)

Kreditni stanovništvu, trgovačkim društvima i državi – transakcije (konsolidirana bilanca banaka D1, Statistički pregled HNB-a)

Stope rasta kredita stanovništvu po vrstama (Pokazatelji poslovanja kreditnih institucija, kvaliteta kredita po sektorima, Internetska stranica HNB-a)

Dvanaestomjesečni prosjek transakcija (konsolidirana bilanca banaka D1, Statistički pregled HNB-a)

Dvanaestomjesečni prosjek stope rasta novoodobrenih bruto kredita (Tablice kamatnih stopa G6a-G6c)

Struktura kredita stanovništvu po vrstama (Pokazatelji poslovanja kreditnih institucija, kvaliteta kredita po sektorima, Internetska stranica HNB-a)

Omjer kredita i depozita (konsolidirana bilanca banaka D1 statističkog pregleda HNB-a)

U brojnik ulaze potraživanja od države, trgovačkih društava i stanovništva, a u nazivnik svi depoziti, što uključuje i depozite države i ograničene i blokirane depozite. Ako se pokazatelj konstruira na temelju podataka o kreditima u užem smislu (zajmovi) omjer je puno niži (za oko 20 postotnih bodova).

Struktura aktive banaka (tromjesečno statističko izvješće HNB-a)

Stopa rasta kredita poduzećima u EU i Hrvatskoj (ECB StatisticalDataWarehouse)

Stopa rasta kredita stanovništvu u EU i Hrvatskoj (ECB StatisticalDataWarehouse)

Prosječne kamatne stope na dugoročne depozite stanovništva u eurima (ECB StatisticalDataWarehouse za druge zemlje)

Prosječne kamatne stope na kratkoročne depozite stanovništva u eurima (ECB StatisticalDataWarehouse za druge zemlje)

Prosječne kamatne stope na kratkoročne depozite poduzeća u eurima (ECB StatisticalDataWarehouse za druge zemlje)

Referentne kamatne stope (Hrvatska udruga banaka za Nacionalnu referentnu stopu NRS, metodologija raspoloživa na www.hub.hr; European Banking Federation, EBF, za Euribor, povijesni podaci raspoloživi na <http://www.euribor-ebf.eu/euribor-org/euribor-rates.html>)
Podatak za Euribor računa se kao prosjek dnevnih podataka u kvartalu.

CDS Spread (Erstebank CEE Macroand FI Daily)

Indeks regulacijskog opterećenja IRO (Hrvatska udruga banaka)

Indeks regulacijskog opterećenja IRO predstavlja granični trošak monetarne i devizne regulacije koji banka mora platiti kako bi na tržištu prikupila dodatnu jedinicu izvora sredstava radi odobravanja dodatne jedinice plasmana. U izračun indeksa ulaze svi oblici obvezne rezerve, obvezni omjeri devizne likvidnosti i troškovi osiguranja depozita. Indeks predstavlja vagani prosjek troškova koji se obračunavaju na pojedine komponente pasive, pri čemu se za pondere uzimaju udjeli pojedinih komponenti u ukupnoj pasivi prilagođenoj za dijelove na koje se ne obračunava regulacijski trošak. Indeks ne uzima u obzir troškove prudenčijalne regulacije. Metodologiju indeksa za HUB je razvila Arhivanalitika 2006., a indeks se od 2007. redovito objavljuje u publikaciji HUB Analize jednom godišnje, gdje zainteresirani čitatelj može pronaći metodološke detalje (www.hub.hr).

Prosječne kamatne stope na stambene kredite stanovništvu (ECB StatisticalDataWarehouse)

Prosječne kamatne stope na potrošačke kredite stanovništvu (ECB StatisticalDataWarehouse)

Prosječne kamatne stope na okvirne kredite stanovništvu (ECB StatisticalDataWarehouse)

Prosječne kamatne stope na kratkoročne kredite poduzećima (ECB StatisticalDataWarehouse)

Prosječne kamatne stope na dugoročne kredite poduzećima (ECB StatisticalDataWarehouse)

Neto kamatna marža (NIM) (izračuni na temelju tromjesečnog statističkog izvješća HNB-a)

Neto kamatna marža (engl. netinterestmargin, NIM) računa se kao jednostavna razlika prosječno naplaćene aktivne kamatne stope i prosječno plaćene pasivne kamatne stope. Prosječno naplaćena aktivna kamatna stopa računa se kao ukupni kamatni prihod podijeljen s osnovicom na koju se naplaćuje kamata, a u koju ulaze sve stavke aktivne strane bilance iz tromjesečnog statističkog izvještaja osim gotovine, ulaganja, materijalne imovine, preuzete imovine, kamata, naknada i ostale imovine. Prosječno plaćena pasivna kamatna stopa računa se kao ukupni kamatni trošak podijeljen s osnovicom na koju se plaća kamata, a u koju ulaze sve komponente pasive osim kapitala, derivatnih i drugih financijskih obaveza i kamata, naknada i ostalih obaveza. Brojnici izraza računaju se kao zbrojevi zadnja četiri kvartala, a nazivnici kao prosjeci stanja na kraju zadnja četiri kvartala.

Udjel neto kamatnog i nekamatnog u ukupnom prihodu (izračuni na temelju tromjesečnog statističkog izvješća HNB-a)

Ukupni prihod je zbroj neto kamatnog i neto nekamatnog prihoda. Računa se kao zbroj stavki u zadnja četiri tromjesečja.

Omjer operativnih troškova i dohotka / *cost-income* omjer (izračuni na temelju tromjesečnog statističkog izvješća HNB-a)

Operativni troškovi odgovaraju računovodstvenoj stavci opći i administrativni troškovi i amortizacija, u koju se, prema metodologiji statističkog izvještavanja, ne uračunavaju premije osiguranja depozita.

Ukupni troškovi rezerviranja za gubitke u % rezultata prije rezerviranja (izračuni na temelju tromjesečnog statističkog izvješća HNB-a)

Rezultat prije rezerviranja računa se kao razlika neto prihoda i općih i administrativnih troškova i amortizacije.

Dobit nakon oporezivanja / neto dobit (izračuni na temelju tromjesečnog statističkog izvješća HNB-a)

Podatak za svaki kvartal se računa kao zbir zadnja četiri kvartala, tako da se konstrukcijski radi o godišnjoj stopi promjene pomičnog prosjeka računatog s pomakom od četiri kvartala. Podaci se konstruiraju na temelju nerevidiranog statističkog izvještaja, pa je moguća pojava manjih razlika u odnosu na kasnije revidirane podatke.

Povrat na prosječnu aktivu (ROAA) i prosječni kapital (ROAE) (izračuni na temelju tromjesečnog statističkog izvješća HNB-a)

Kumulativ (zbroj) dobiti za zadnja četiri kvartala stavlja se u odnos prema prosječnom stanju aktive (ROAA – engl. return on averageassets) i prosječnom stanju kapitala (ROAE – engl. return on averageequity).

Povrat na prosječnu aktivu (ROAA): međunarodna usporedba (za Hrvatsku vlastiti izračuni na temelju tromjesečnog statističkog izvještaja, za druge zemlje Financial SoundnessIndicators MMF-a, www.fsi.imf.org)

Povrat na prosječni kapital (ROAE): međunarodna usporedba (za Hrvatsku vlastiti izračuni na temelju tromjesečnog statističkog izvještaja, za druge zemlje Financial SoundnessIndicators MMF-a, www.fsi.imf.org)

Stopa adekvatnosti kapitala (Pokazatelji poslovanja kreditnih institucija, objavljeno u okviru supervizorske javne objave, statistički podaci, na www.hnb.hr)

Stopa adekvatnosti kapitala 2012.: međunarodna usporedba (prema zadnjim podacima koji su uvršteni u MMF-ovu bazu podataka Financial SoundnessIndicators, www.fsi.imf.org)

Omjer loših kredita: stanovništvo i trgovačka društva (Supervizorska javna objava, statistički podaci, Pokazatelj poslovanja kreditnih institucija, Kvaliteta kredita po sektorima, na www.hnb.hr)

Loši krediti su djelomično nadoknadivi (B) i nenadoknadivi krediti (C) sukladno Odluci HNB-a o klasifikaciji plasmana. Omjer loših plasmana u pravilu je niži od omjera loših kredita.

Omjer loših kredita: međunarodna usporedba (prema zadnjim podacima koji su uvršteni u MMF-ovu bazu podataka Financial SoundnessIndicators, www.fsi.imf.org)

Stopa pokrića loših kredita rezervama za gubitke (Supervizorska javna objava, statistički podaci, Pokazatelj poslovanja kreditnih institucija, Kvaliteta kredita po sektorima, na www.hnb.hr)

Rezerve za gubitke odgovaraju pojmu ispravci vrijednosti kod ovog statističkog izvora.

Stopa pokrića loših kredita rezervama za gubitke: međunarodna usporedba (prema zadnjim podacima koji su uvršteni u MMF-ovu bazu podataka Financial SoundnessIndicators, www.fsi.imf.org)

Valutna struktura omjera loših kredita (Supervizorska javna objava, statistički podaci, Pokazatelj poslovanja kreditnih institucija, Kvaliteta kredita po valutama, na www.hnb.hr)

Valutna usklađenost imovine i obaveza u % ukupne bilančne svote (agregirano tromjesečno statističko izvješće, listovi VSI1_19 i VSO1_20)

Struktura elektroničkih naloga – potrošač (Platne usluge, Kreditni transfer i trajni nalog, Tablica PT1, na www.hnb.hr)

Struktura elektroničkih naloga – nepotrošač (Platne usluge, Kreditni transfer i trajni nalog, Tablica PT1, na www.hnb.hr)

Broj izdanih kartica (Platne usluge, Izdavanje platnih instrumenata, Tablica PK2, na www.hnb.hr)

Podaci o kartičnom plaćanju (Platne usluge, Izdavanje platnih instrumenata, Tablica PK2, na www.hnb.hr)

Stopa rasta kredita i oročenih depozita kod stambenih štedionica (Agregirano statističko izvješće HNB-a za stambene štedionice)

List of Figures

1. Money M1 and broad money M4 (year on year change in %)
2. Household and corporate deposits (year on year change in %)
3. Share of foreign currency deposits in total deposits of households (in %)
4. Share of foreign liabilities in total liabilities (in %)
5. Share of capital in total liabilities (in %)
6. Structure of banking sector liabilities (in %)
7. Domestic credit (in HRK mn and year on year change in %)
8. Loans to households, corporate sector and government (year on year change in %)
- 8a. Loans to households, corporate sector and government - transactions (12 MMA)
- 8b. Loans to households and corporate sector (year on year change in %, 12 MMA)
9. Household loans by type of loans (year on year change in %)
10. Structure of household loans by type (in %)
11. Loan to deposit ratio (in %)
12. Structure of banking sector assets (in %)
13. Loans to corporate sector in Croatia and EU countries (year on year change in %)
14. Loans to households in Croatia and EU countries (year on year change in %)
15. Average interest rates on household long-term deposits in EUR (Croatia, Eurozone minimum and maximum) in %
16. Average interest rates on household short-term deposits in EUR (Croatia, Eurozone minimum and maximum) in %
17. Average interest rates on corporate short-term deposits in EUR (Croatia, Eurozone minimum and maximum) in %
18. Reference interest rates (Euribor and National reference interest rate) in %
19. CDS spread (in bps)

20. Index of regulatory burden in banking sector in %
21. Average interest rates on loans for house purchase (Croatia, Eurozone minimum and maximum) in %
22. Average interest rates on loans for consumption (Croatia, Eurozone minimum and maximum) in %
23. Average interest rates on overdrafts (Croatia, Eurozone minimum and maximum) in %
24. Average interest rates short-term loans for corporations (Croatia, Eurozone minimum and maximum) in %
25. Average interest rates long-term loans for corporations (Croatia, Eurozone minimum and maximum) in %
26. Net interest margin (in %)
27. Share of interest and non-interest revenues in total revenues (in %)
28. Cost-income ratio (in %)
29. Share of provisions in net operating income (in %)
30. Net operating income (in 000 HRK)
31. Return on average assets (ROAA) and Return on average equity (ROAE) (in %)
32. Return on average assets (ROAA) – international comparison (in %)
33. Return on average equity (ROAE) – international comparison (in %)
34. Capital adequacy ratio (CAR) in %
35. Capital adequacy ratio (CAR) – international comparison (in %)
36. NPL ratio (total, household and corporate sector) in %
37. NPL ratio – international comparison (in %)
38. Bank provisions to NPL ratio (total, household and corporate sector) in %
39. Bank provisions to NPL ratio – international comparison (in %)
40. NPLs by currency (in %)
41. Structure of electroing orders - consumer

42. Structure of electroing orders - non-consumer

43. Number of payment cards

44. Structure of payment cards